

Beste lezers,

in dit tijdschrift vindt u 5 artikels over onze toch wel heel mooie en bijzondere gemeente.

Willem De Ridder maakte een kritische en gefundeerde oplijsting over de “*Centrale archeologische en geschiedkundige inventaris van Meuzegem*”. Dit is het resultaat van zijn jarenlange inzet voor een soms wat miskende tak van erfgoed-onderzoek.

Een stukje uit een verhandeling van Zuster Julia Maria dat een inzicht geeft op de folklore in Wolvertem in de eerste helft van de 20ste eeuw.

Eric Van Baelen laat ons meekijken in de spelonken van de kerk van Meise. In zijn artikel “*De d’Hoogvorst-crypte in de kerk van Meise*” neemt hij ons mee naar een bijzonder funerair en verborgen erfgoed dat onze gemeente rijk is.

Voorts een bijdrage van Marc Gillisjans over “*Het dossier Permentiers uit Rossem*”. Een gerechtelijk relaas uit de 18de eeuw met daarin behoorlijk plastische beschrijvingen van diefstallen.

Afsluiten doen we met een artikel over Wolvertem dat verscheen in de “*Zondagsvriend*” van 1940. Een mooi stukje nostalgie over een dorp gelegen tussen akkers en bossen zoals het erbij lag vlak voor een oorlog zou uitbarsten...

Veel leesplezier,

Jan Verbelen
voorzitter Berla.

Is erfgoed ook iets dat jij belangrijk en waardevol acht? Wil je ons een steuntje in de rug geven?

Wel, kom dan ook als lid bij onze kring en help ons de waardevolle zaken van gisteren door te geven aan allen die na ons komen...

Hoe?

GEWOON LID: stort € 20 op rekening BE80.7380.4197.7477 met vermelding van jouw email of jouw postadres of nog beter:

STEUNEND LID: stort € 40 op rekening BE80.7380.4197.7477 met vermelding van jouw email of jouw postadres.

En samen zorgen we dat ons gezamenlijk verleden niet vergeten zal worden.

Zin om het erfgoed van onze gemeenschap beter te (leren) kennen?

Met 2018 hebben we met Berla een geweldig jaar beleefd en we zijn vast van plan zo verder te doen...

Er lopen heel wat projecten, onder andere al de voorbereidingen voor ons project rond mobiliteit in de breedste zin en ondertussen blijft de "gewone" machine ook draaien: er is ons archief, de permanenties, de praatcafés, allerlei activiteiten, administratie, enz.

En dan al de zaken die soms wat onder de radar blijven: opzoeken doen, op jacht gaan naar gegevens, foto's van de huidige toestanden maken, oude foto's thuisbrengen, stukken ronddragen, contacten onderhouden, ga maar door...

En dat zijn dan alleen nog maar de lopende zaken: wat is eigenlijk *jouw favoriete onderwerp* om eens onder handen te nemen? Want "erfgoed" is véél breder dan wat het op het eerste zicht lijkt... en elk nieuw interessegebied is een verrijking voor onze kennis.

Zoals vroeger al gezegd: **er bestaat geen "kleine" hulp: alle beetjes helpen** en verbeteren de situatie!

Interesse? Contacteer ons dan even op erfgoedberla@live.com

of via ons postadres **Brusselsesteenweg 44 bus 1 – 1860 Meise**
of spreek gewoon eens iemand van **onze bestuursleden** aan.

HERINNERING

Indien je het nog niet deed na onze vorige oproep...

Je kan ons ook al een heleboel helpen door lid te worden!

Voor 2019 blijft het lidgeld net hetzelfde als de vorige jaren: **€ 20**.

Daarmee steun je ons al een heel eind en kunnen we beter zorgen dat wat hier vroeger reilde en zeilde ook voor de toekomst bewaard én gekend zal blijven. Je krijgt er een tijdschrift voor, praatcafés, activiteiten en je zorgt dat we dat ook allemaal kunnen blijven betalen.

Maar wil je ons een **bijkomend steuntje** in de rug geven?

Wel, wordt dan **steunend lid**: dat kost **€ 40**, maar betekent voor ons heel wat extra-ademruimte om voor de kennis van ons verleden te kunnen zorgen. En buiten het financiële ook een grote morele steun. En we zetten traditioneel ieder jaar ook even die steunende leden persoonlijk in de bloemetjes in onze erelijst van gulle schenkers. In 2018 waren dat bijvoorbeeld (in alfabetische volgorde):

Toon dus jouw hart voor erfgoed en kom er in 2019 (opnieuw) bij.

Je kan het lidgeld (mocht je dat nog niet gedaan hebben) overmaken naar onze rekening

BE80-7380-4197-7477

Met in de **mededeling** jouw **e-mail-adres** (of, indien je dat niet hebt: jouw postadres).

Met al onze dank bij voorbaat !

CENTRALE ARCHEOLOGISCHE EN GESCHIEDKUNDIGE INVENTARIS MEUZEGEM

Willem De Ridder

Doelstelling

In het recente verleden vonden in Meise ingrijpende werken plaats met zeer ernstige bodemverstoringen. Zo verdwenen twee oude hoeven van pakweg 800 jaar oud en werd een borgt-site uit het 1ste millennium deels afgegraven en ingesneden voor nutsleidingen.

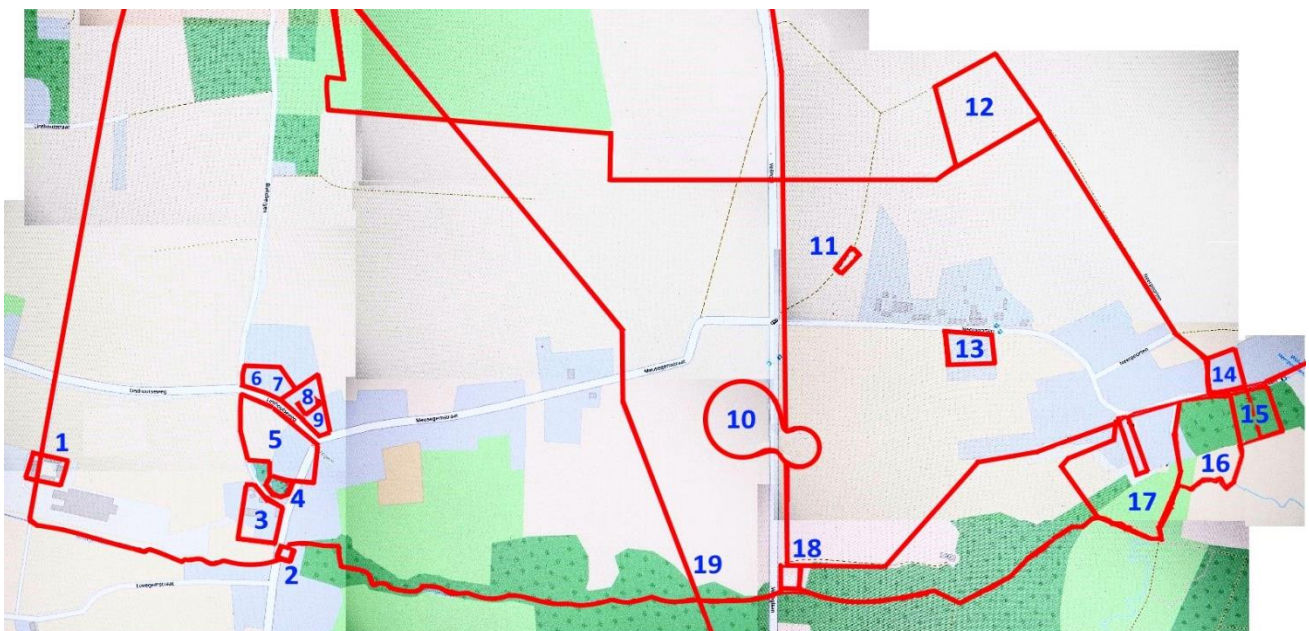
Normaliter wordt er bij het behandelen van bouwaanvragen, nutsleidingen en wegenwerken navraag gedaan in de CAI (Centrale Archeologische Inventaris). Deze inventaris omvat de archeologische zones in Vlaanderen en is verder aangevuld met het beschermd erfgoed. Helaas werden de bovenvermelde erfgoederen van Meise niet opgenomen in deze inventaris.

Vanwege de aard van de informatie is deze databank (het "CAGI") enkel toegankelijk voor professionele gebruikers, zoals archeologen, ruimteplanners, erkende MER-deskundigen, stedenbouwkundige ambtenaren en ANB-ambtenaren.

Nadat ik (over de schouder heen) in deze CAGI mocht meelesen, stelde ik een aantal gebreken vast.

1. **Geschiedkundig is de inventaris zeer onvolledig.** Nauwelijks 50% van de lokale geschiedenis is opgenomen. De bronvermeldingen zijn oud, achterhaald en niet meer van toepassing; nieuwe of recente geschiedkundige informatie ontbreekt. Er wordt niet of nauwelijks moeite gedaan om via de plaatselijke heem- en erfgoedkringen nieuwe informatie op te vragen.
2. **Nutteloze kaarten.** Kaarten met zones zoals "gebieden waar geen archeologie te verwachten valt" zijn niet echt relevant, zo niet waardeloos. Deze omliggende percelen werden reeds archeologisch onderzocht. Je kan deze archeologische percelen best met een andere kleur invullen om duidelijk te maken dat verder archeologisch onderzoek overbodig is.
3. **Ondanks dat de CAGI op archeologisch niveau zeer nauwkeurig is en recent werd aangevuld, is ze jammer genoeg onvolledig.** Er bestaan helaas amateur-archeologen en -metaaldetectisten. Deze non-grata-personen worden door vele professionelen aanzien als erfgoeddieven. Vele van deze passionele amateurs hebben een archief en databank van al hun artefacten die ze hebben bovengehaald. Vermits deze personen de toegang tot de CAI ontzegd wordt, blijft een groot deel van ons erfgoed verscholen. De overheid slaagt er maar niet in om met haar azijn-lokmiddelen deze groep in hun beleid te integreren.

Besluit: wat we zelf doen, doen we beter! Hierna een beschrijving voor Meuzegem...

NOOT VAN DE AUTEUR: tussen het schrijven van dit artikel en deze publicatie is er wat misgelopen met de vele links die hier worden aangehaald: SKYNET besloot alle blogs, ook de mijne, uit hun systeem te weren... Deze worden nu stuk-voor-stuk overgezet naar een nieuwe plaats:

<https://willempy.wixsite.com/abdiivanmosenghem>

Dat vergt heel wat tijd en werk, dus sommige delen worden pas binnen afzienbare tijd beschikbaar...

1. De “Hoeve van Meuzegem”

of het latere “*Onse-Lieve-Vrouwen-Hof*”: een dotatiehoeve, geschonken aan de Abdij van Dielegem door de “Heren van Mosenghem”

Inventaris Erfgoed R 40216

Kadaster E 199 F. Renovatie 2017-2018. Geen archeologisch onderzoek aangevraagd noch verricht.

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2012/08/08/onse-lieve-vrauwe-hoeve.html>

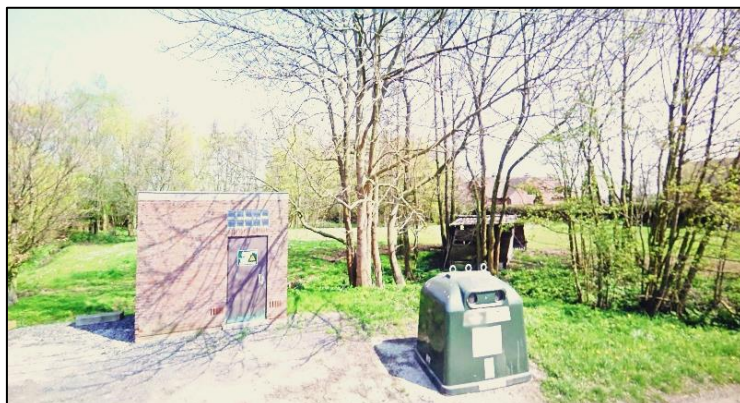

2. Het kosterhuis

of “*de Costerije*”. Voormalige woning bestemd voor de koster van Meuzegem (dd. 1360-1795), geprangd tussen de “Hoelbeek” en de straat, amper 110 m² groot, soms ingericht als herberg.

Nu verdwenen, tegenwoordig een parking met een glasbol en een elektriciteitscabine, er werd geen archeologisch onderzoek verricht.

Kadaster E 126 2c en E 126 2b

3. Het "Hof van Meuzegem"

of het latere "Hof van Pitseburg".

Verdwenen, de wallen werden gedumpt en opgehoogd.

Tegenwoordig deels bebouwd, deels binnenhof, deels tuin.

Geen archeologisch onderzoek aangevraagd noch verricht.

Kadaster E 188F / E 193 C2 / E 193 b2 / E 193 T2 / E 193 R2 / E 193 S2

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2012/07/27/het-hof-te-mosenghem.html>

GEOGRAFISCHE KAARTEN EN GISKAARTEN.

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2011/05/30/geografische-kaarten-van-meuzegem-deel-1.html>

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2011/06/01/geografische-kaarten-van-meuzegem-cfr-gis-deel-2.html>

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2011/06/01/geografische-kaarten-van-meuzegem-cfr-gis-deel-3.html>

4. Kerk.

toegewijd aan de annunciatie van Maria. De Kerkmis wordt gevierd op 25 maart met de “de ploeg Maria” of “Mariaploeg”, een oud Germaanse gebruik ingaande op de eerste dag van de lente-wende. De ploeg wordt van stal gehaald en het hele dorp loopt “in suite” achter de ploeg aan, die enkel de omtrek van de landerijen volgt.

Inventaris Erfgoed R 10214
Beschermd orgel 21.08.1979 ID 1276
Beschermd Kerk 05.10.2009 ID 40214
Kadaster E 130 / E 129 / E 128 (deel).
Geen archeologisch onderzoek verricht.

Maria Boodschap:

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2015/10/30/de-boodschap-van-maria-in-meuzegem-8521629.html>

“begraven in de kerk”:

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2012/09/11/onze-oude-kerk-deel-1-grafzerken-en-begraven-in-de-kerk-van.html>

Onze kerk in beeld:

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2011/05/12/onze-kerk-in-beeld-vroeger-en-nu-een-vluchtige-beschouwing1.html>

Onze kerk in 1943:

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2014/08/16/meuzegem-anders-bekeken-nr-17-1943-8259177.html>

5. "Hoeve van Dielegem" op de kerkdries.

Verdwenen, nu deels bebouwd.

Geen archeologisch onderzoek aangevraagd noch verricht.

Kadaster E 131 P2 / E 131 R2 / E 131 S2 / E 131 C2 / E 131 E2 / E 131 F2 / E 131 L2 / E 131 R / E 131 T2 / E 121 L (deels) / E 132 F (deels) / E 131 K (deels) / E 121 G (deels)

6. "'t Eycksken" .

Oude hoeve van de Heren van Meuzegem bezwaard met "*heerlijke cijzen voor de kerk en de armentafel*".
Geen archeologisch onderzoek verricht.

Kadaster E 141 K / E 141 H

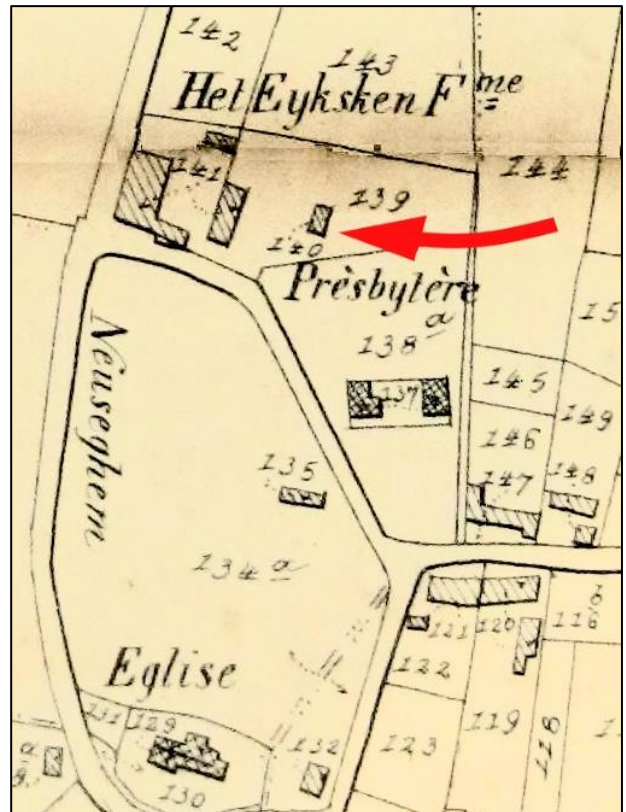
<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2012/08/26/het-hof-het-eycksken.html>

7. Brouwerij van de hoeve "t Eyckskan"

Verdwenen, nu binnenhof en tuin.
Geen archeologisch onderzoek verricht.

Kadaster E 141 H.

8. De pastorie en pastorietuin.

Beschermd op 02.06.1988, ID 2328.

Gerestoreerd 2008-2018.

Archeologisch onderzoek aangevraagd voor funderingen.

Aanbouw 't Amuzement, Kadaster E 138 M, geen archeologisch onderzoek aangevraagd noch verricht.

Inventaris Erfgoed R 40215 Kadaster E 137 B.

De restauratie van de pastorie:

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2014/04/29/meuzegem-anders-bekeken-nr-13-8175785.html>

8a. De muurschilderingen van de pastorie.

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2015/05/07/meuzegem-anders-bekeken-nr-19-8434337.html>

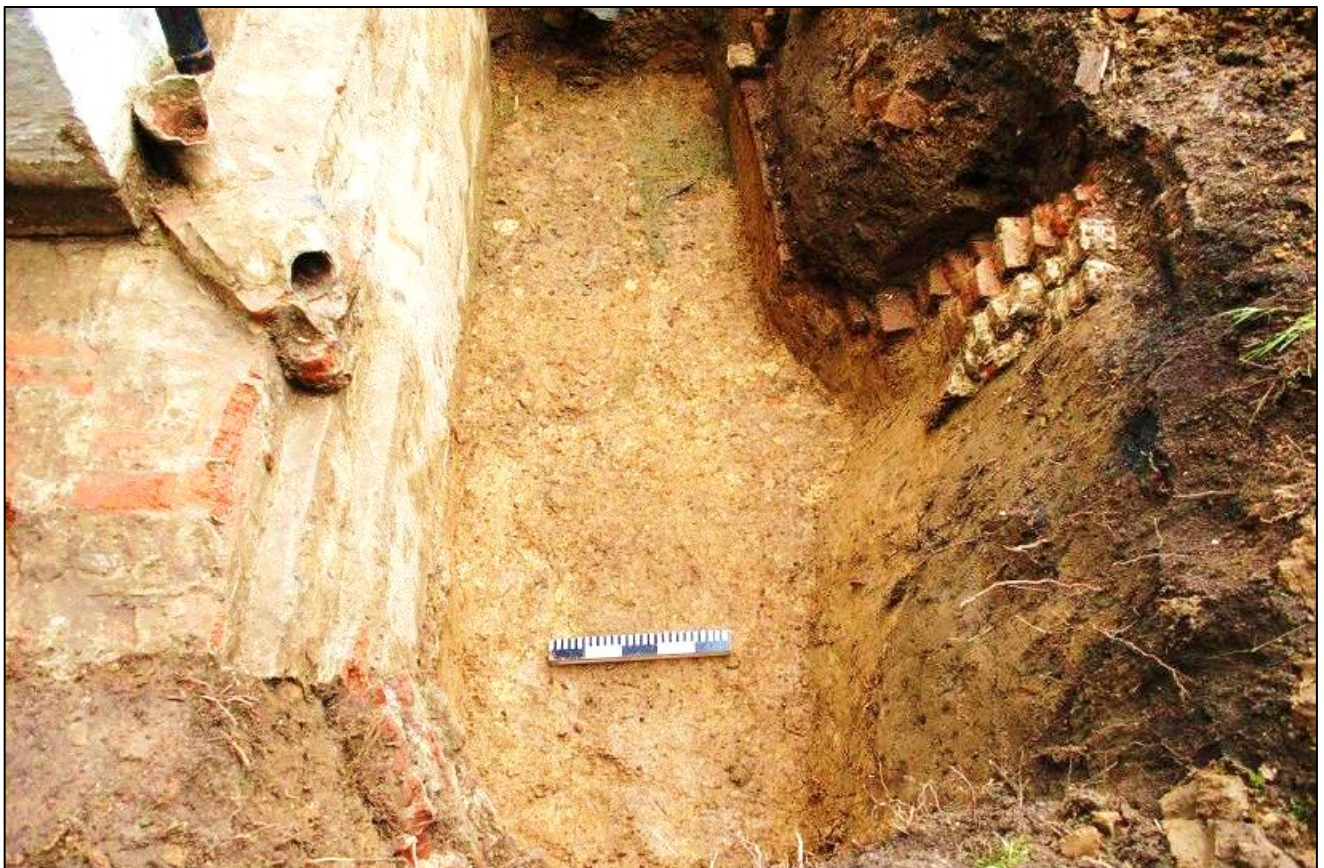

8b. Funderingen en de beerput van de pastorie.

Archeologisch onderzoek aangevraagd en verricht.

Kadaster E 137 B.

Rapportering toevalsvondst (Geert Vynckier, Andre Detloff, A.O.E.)

9. De Tiendenshuur.

Verdwenen, nu een voortuin.
Geen archeologisch onderzoek verricht.

Kadaster E 137 B.

10. De Borghtsite.

Motte, nu verdwenen, de wallen werden gedumpt.
Geen archeologisch onderzoek verricht.

Kadaster E 87 B / E 86 D / E 93 C / E 91 B / E 95 E2 / E 95 W.

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2017/06/15/de-heren-van-mosenghem-deel-2-8740190.html>

10a. De Motte, het opperhof.

Heuvel afgeploegd tot 1 meter hoogte, nu landbouwgrond.
Geen archeologisch onderzoek verricht.
Metaaldetectie onderzoek in 2017.

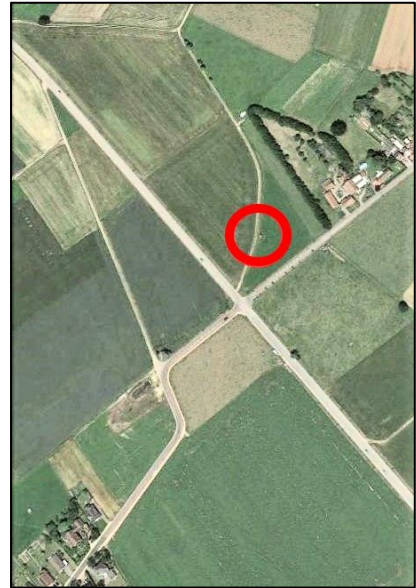
Kadaster E 87 B / E 86 D.

11. "de Lazarye".

Begraafplaats voor de pestdoden tijdens de middeleeuwen.
Geen archeologisch onderzoek verricht.

Kadaster E 1 R /.

12. "Dorekens Site".

Hoeve van Dilighem.
Verdwenen, nu weide.
Grond verstoord door
aanleg vliegveld 1944.
Geen archeologisch
onderzoek verricht.

Kadaster C 391 C / C 191
B / C 191 A /

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2013/07/29/dorekens-ste-deel-1-7882443.html>

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2013/07/29/dorekens-ste-deel-2-7882472.html>

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2013/10/19/dorekens-ste-deel-3-7960954.html>

13. "Hof ter Brugge"

Het latere "Hof te Nyewerpoorten".
Geen archeologisch onderzoek verricht

Kadaster E 68 D /

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2012/08/25/het-hof-van-nyewerpoorten.html>

14. "Hofstad den Bogt"

Verdwenen, nu bebouwd.
Geen archeologisch onderzoek
aangevraagd noch verricht.

Kadaster C 262 C / C 362 F / C 361 G /

15. de "Rocxhoeve".

Verdwenen, nu bos.
Geen archeologisch
onderzoek verricht.

Kadaster C 294 D / C 294 C
/ C 291 A /

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2013/01/10/de-rocxhoeve-van-pitsemburg-1.html>

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2013/01/10/de-rocxhoeve-van-pitsemburg-2.html>

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2013/01/11/de-rocxhoeve-van-pitsemburg-3.html>

16. "de Vestiarijen" van de abdij van Dilighem.

Een hoeve waar "de snijere" (de kleermaker) de kledij voor de abdij maakte en verzorgde.
Verdwenen, nu bos en weide.
Geen archeologisch onderzoek verricht.

Kadaster E 39 / E 40 / E 41 A / E 42 B /

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2013/05/25/de-vestiarijen-te-nyewerpoorten-1.html>

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2013/05/25/de-vestiarijen-te-nyewerpoorten-2.html>

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2013/05/26/de-vestiarijen-te-nyewerpoorten-3.html>

17. "Domistadia Hofstadt van der Hoelbeke".

Een domein en hoeve van de Heren van Meuzegem, verkocht aan de Commanderie van Pitseburg en die het op haar beurt vererfde aan Abdij van Diligheem.

Verdwenen, nu deels bebouwd, deels broekweide, deels voorbestemd en effectief natuurgebied.

Geen archeologisch onderzoek verricht.

Kadaster E 45 C / E 43 E / E 46 D / E 44 K / E 46 E / E 52 A / E 52 B / E 79 A (deels) / E 49 A /

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2013/02/22/de-hofstadt-van-der-hoelbeke-deel-1.html>

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2013/02/22/de-hofstadt-van-der-hoelbeke-deel-2.html>

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2013/03/13/de-hofstadt-van-der-hoelbeke-deel-3.html>

<http://mosenghem.skynetblogs.be/archive/2013/03/18/de-hofstadt-van-der-hoelbeke-deel-4.html>

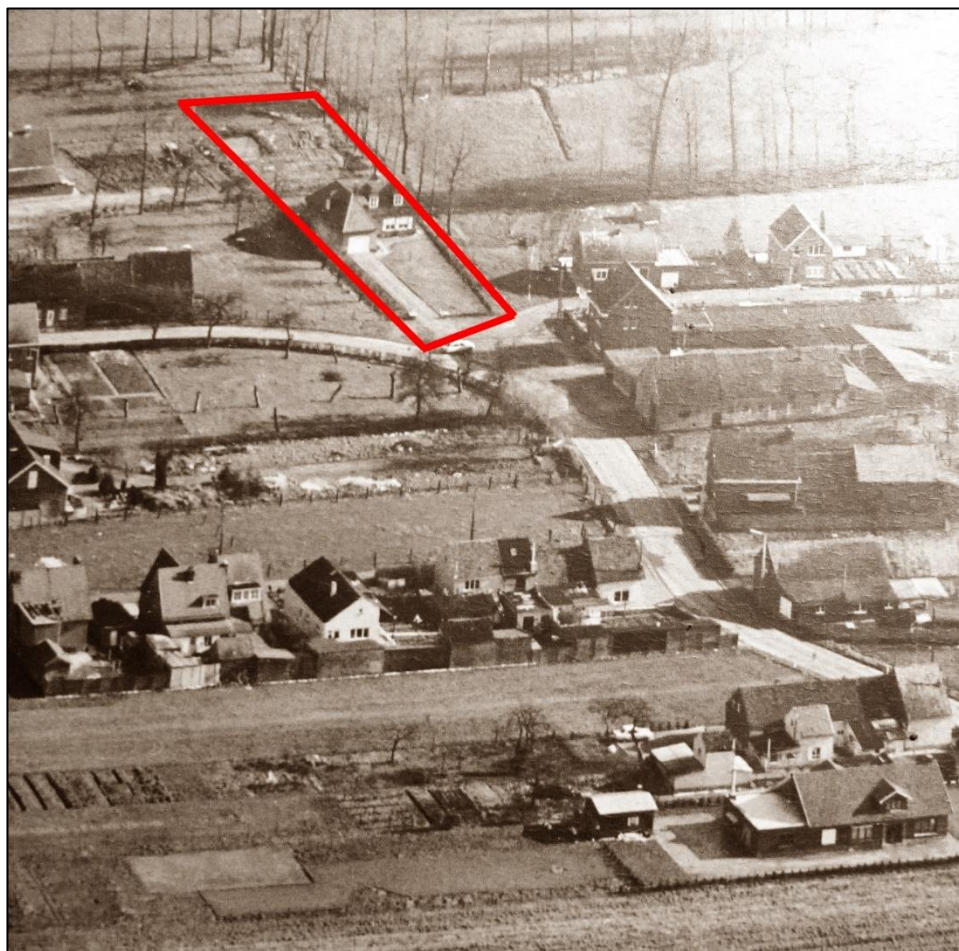
17a. "Den Toreel".

Toegang tot het domein "Domistadia van der Hoelbeke".

Verdwenen, nu bebouwd.

Geen archeologisch onderzoek verricht.

Kadaster E 46 E (deels)

18. Watercollector.

Geen archeologisch onderzoek aangevraagd noch verricht.

Kadaster E 96 K / E 95 F2

18a. Hoge druk riool richting Rossem.

Geen archeologisch onderzoek aangevraagd noch verricht.

18b. Hoge druk riool afkomstig uit Imde.

Archeologisch onderzoek aangevraagd en verricht.
Relict op E 78 E.

19. Pijplijn KWS (koolwaterstoffen).

Geen
archeologisch
onderzoek
aangevraagd
noch verricht.

BELGIE.

Nieuws van de Week, Eindigende 18 September, 1893.

BRUSSEL. — Steenhuffel en de omliggende gemeenten verkeerden in de grootste spanning, ten gevolge van de ontdekking eener *Zwarte Bende*. Verleden Woensdag zijn twee kerels te Brussel aangehouden, die in eene herberg, op den hoek der Komediantenstraat, een zilveren kelk te koop boden voor 400 fr.

Zij zegden van Antwerpen te zijn en te heeten Seghers en Devries. De eene is van Malderen uit de Beekstraat en de andere waarschijnlijk uit den omtrek van Merchtem.

De kelk dien zij tot koop boden, was gestolen in de kapel van Impde-Wolverthem. In den kelk stond de naam van Wolverthem gegraveerd. De broeder van een der aangehouden zit, naar men zegt, te Antwerpen gevangen. Hij was op de Markt van Boom door de gendarmen aangehouden geweest, toen hij er kiekens te koop bood te Londerzeel gestolen.

De Volksstem — 04.10.1893, blz 8

Buitenland.

BELGIE.

Ontvoering. — In het stille dorp Mejsse bij Brussel is Dinsdag een achtjarig meisje in een auto ontvoerd. Het kind, dat Louise Vanderrijk heet, speelde voor de woning harer ouders, toen een auto, waarin twee heeren en een dame zaten, verscheen. Het kind werd door een der inzittenden vastgegrepen en meegevoerd. Er is nog geen spoor gevonden.

Provinciale Noordbrabantsche en s Hertogenbossche Courant — 09.08.1907, blz 5

Belgische ministeriële nummers verdwijnen

De politie in Brussel heeft het de laatste tijd moeilijk met souvenirjagers die de nummerplaten van ministeriële auto's afschroeven. De ministers in België hebben op hun auto's speciale nummerplaten die bestaan uit de letter gevolgd door een laag nummer.

Enkele dagen geleden moest de minister voor wetenschapsbeleid, Hanin, in de gemeente Elsene constateren dat de platen van zijn auto verdwenen waren. Hetzelfde overkwam de minister van Nederlandse cultuur, Chabert, toen hij vorige week zijn auto met de nummerplaat A-22 even bij een sportcentrum in Meise achterliet. Het eerste slachtoffer was oud-minister Harmel, thans voorzitter van de Senaat, die vorige maand op de Grote Markt in Brussel moest constateren dat souvenirjagers er met de A-60 plaat van zijn auto vandoor waren.

De Waarheid — 29.03.1974, blz 5

In maart 2017 deed Leo Van den Elsen (van de hoeve Van den Elsen – Van den Bossche in Imde) onze vzw een schenking, waar ook een handgeschreven verhandeling bijzat. Daar had hij zelf geen verdere informatie over. Het was een ongedateerde beschrijving van Wolvertem, door ene "zr Julia Maria". Uit de tekst viel af te leiden dat deze omstreeks 1950 moest samengesteld zijn, achteraf bekeken vermoedelijk als een eindwerk voor het vak aardrijkskunde bij haar onderwijsopleiding.

In de verhandeling nam Rossem een prominente plaats in en dus leek het best waarschijnlijk dat de schrijfster een non van de 'Zusters der Christelijke Scholen van de H. Jozef Calasanz te Vorselaar' uit Rossem zou kunnen wezen. Uiteindelijk, met de hulp van nogal wat mensen, kwamen we er achter dat het dan alleen **Helena Maerevoet** (*Rossem 14.12.1925, professie 26.08.1946, +Lier - rusthuis Nazareth 02.07.2003) kon geweest zijn. Uit die beschrijving van Wolvertem hier het voor ons meest relevante deel: dat over de plaatselijke folklore. We brengen het letterlijk zoals het toen neergepend werd...

EINDVERHANDELING AARDRIJKSKUNDE

Helena Maerevoet

1. De kermissen.

Elk van de vijf dorpen van Wolvertem heeft twee maal per jaar zijn kermis. De eerste kermis valt op den 1^e Zondag na het feest van den patroon der...

VI FOLKLORE

1. De kermissen.

Elk van de vijf dorpen van Wolvertem heeft twee maal per jaar zijn kermis. De eerste kermis valt op de den 1^e zondag na het feest van den patroon der parochie. Zo valt op de 1^e zondag van den 8^e Juni – feest van den H. Medardus, patroon der parochie – de eerste kermis van Rossem. Tegen dien dag loopt er op iedere hoeve en zelfs bij de werkmensen "een varken in 't mes".

't Is telkens in ieder gezin een grote vreugde op dien kermisdag onkels en tanten, nichten en neven te mogen begroeten. In den namiddag gaat heel de familie samen naar de kramen, daarna keren de familieleden weer huiswaarts.

2. De processies.

Iedere parochie van Wolvertem heeft ook twee processies per jaar: éénmaal op den eersten kermisdag en een tweede maal op Hoogwaardig. De processie is mooi of minder naargelang de grootte en den rijkdom van parochie.

3. De beewegen.

Jaarlijks gaan de inwoners van Wolvertem beewegen naar de kerk van 't Centrum ter ere van O.L.Vrouw, Behoudenis der zieken.

Het broederschap van den H. Cornelius, Paus en Martelaar, is opgericht door Z.H. Paus Leo XII, den 13^e Januari 1829, in de kerk van Rossem. Op den 1^e donderdag van elke maand wordt er een begankenismis gezongen ter ere van den H. Cornelius. Van Pasen tot den 1^e donderdag van October te 7u; en van den 1^e donderdag van October tot Pasen, te 9u. Er is een jaarlijkse plechtige begankenis op Tweeden Paasdag.

De H. Cornelius wordt aanroepen voor de stuipen, vallende ziekten en andere dergelijke kwalen.

Wat er dan zoals geofferd werd en wordt.

Vroeger offerden de bedevaarders, zowel op elken 1^e donderdag als op den 2^e Paasdag: kiekens, varkenskoppen, kalveren,...

Na de plechtige Mis werd dan dat geofferde verkocht door de leden van het Kerkfabriek, aan de mensen daar tegenwoordig op het kerkplein. De opbrengst werd geofferd in den offerblok van St. Corn.

Thans is dat gebruik verdwenen, en offeren de mensen nog alleen geld.

4. Eigenaardige practijken.

Wat doen de mensen in geval van ziekte?

De meesten beloven een bedevaart naar Scherpenheuvel of naar de plaats, waar de Patroon tegen die ziekte vereerd wordt. Er bestaat ook het vrome gebruik van Missen te laten lezen of bij te wonen om de verlangde genezing te bekomen.

“Zijn tanden verkopen”

Het bestaat hierin: Een persoon die tandpijn heeft gaat naar een mens die zich met zulke zaken bezig houdt, om zich te laten inschrijven in een confrerie van de H. Apollonia. De persoon die zich wil laten inschrijven is verzocht een enveloppe en 11 postzegels mee te brengen. Hij verplicht zich dan ook dagelijks een klein gebed op te zeggen. Ten slotte betaalt hij ook nog een kleine geldelijke som, die verder geofferd wordt aan de H. Apollonia. Zijn tanden zijn verkocht!

“Pas op voor den haas”

Het wordt zo gezegd door den boer, wanneer hij den laatsten schoof graan afpikt: “Nu zult g’ er den haas zien uitspringen”.

“Oogstgebruiken”

Vroeger was het een prettige dag, waarop het laatste graan werd binnengehaald! Met den laatsten wagen, getrokken door versierde paarden, reed men heel het dorp rond.

Al de knechten en meiden vergezelden hem en... stapten iedere herberg binnen. 's Avonds was het oogstfeest: wafelenbak was traditioneel!

Nu wordt er op sommige wagens nog een “meitak” gestoken en de oogsters zitten boven op den wagen. Op enkele hoeven houdt men nog aan den wafelenbak.

“April-vis”

Voor een paar jaren hield men er hier nog sterk aan, op 1 April, iemand te “verzenden”.

Nu gebeurt het enkel nog onder de kinderen.

“Nieuwjaar” wordt nog fel gevierd.

Wafelenbak is algemeen. In sommige huizen houdt men er aan “het ene jaar in het andere te kaarten! Men gaat niet te bed in den nacht van 31

December op 1 Januari, maar men speelt met de kaarten.

Rond 12u wordt de spanning hoog! Ieder tracht de eerste te zijn om Zalig Nieuwjaar te wensen bij den 1^e klokslag.

Het nieuwjaar-zingen is den laatsten tijd fel verminderd.

“Sinter Greef”

Tot nog toe is St Greef de grote vriend geweest van de Wolvertemse kinderen. De kinderen zetten hun mandje klaar van 's zaterdags-namiddags met een beetje hooi erin, rapen en wortels, voor zijn paardje. 's Zondags-morgens vonden we dan de mooie geschenken van den goeden Sint.

Onder invloed van de stad, gaat men nu stilaan houden van Sint Niklaas.

5. Groeperingen.

a) Wolvertem-Centrum bezit twee fanfares: “Ste Cecilia” en “De Vrije Vrienden”. In Westrode draagt ze den naam van “De Eendracht”.

b) De verschillende toneelgroepen zijn te Wolvertem: “Hoger-Op” en “Kajottersgroep”, te Westrode “Willen Is Kunnen”, te Meuzegem “Vrolijk en Vrij” en te Rossem “De Verenigde Vrienden”.

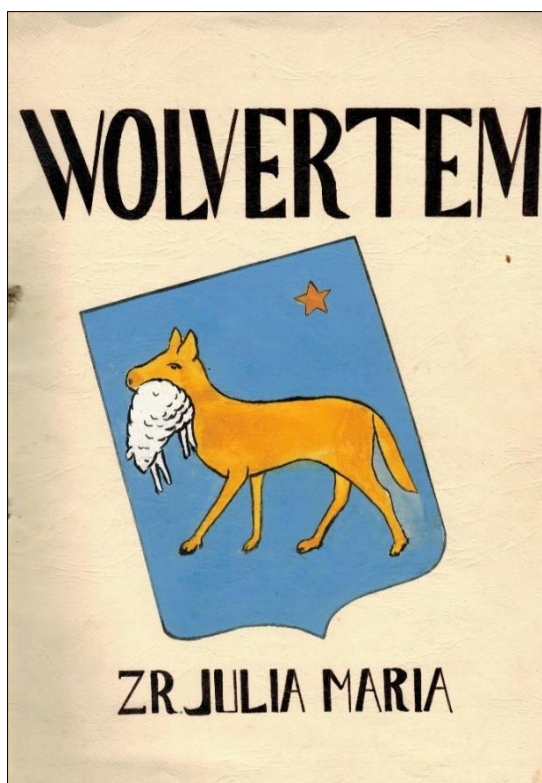
De namen van de groepen zijn nogal sprekend.

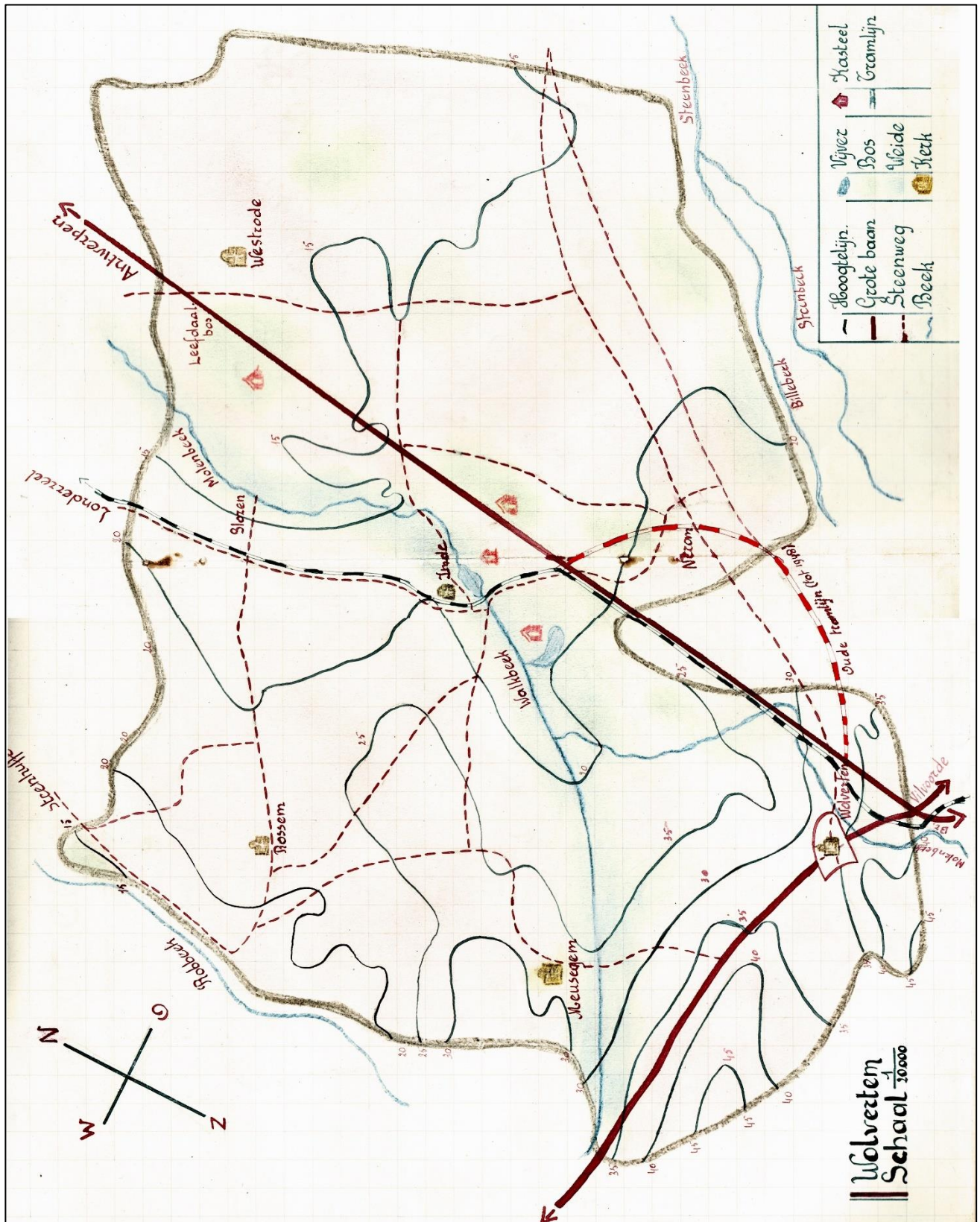
Imde heeft daarbij nog een speciale groep “Reizend Imde”. De leden maken ieder jaar een leerrijke en tegelijkertijd een ontspannende reis.

c) Een Oud-Strijdersbond bestaat ook.

Wanneer die verenigen “teren” gaat het er lustig toen. De fanfares houden enkele opmarschen door de straten (zonder de herbergen voorbij te gaan). De toneelgroepen hebben hun souper, even als de fanfares en Oud-Strijdersbond.

Tijdens het maal worden er liedjes gezongen, kluchten verteld... en het kan er ook zeer plezierig worden.

Ook in die verhandeling: een handgetekende kaart van Wolvertem – heden vooral interessant om de oude route (rood-witte streepjeslijn) van de toenmalige tramlijn “L” te vergelijken met de in 1948 in gebruik genomen nieuwe route (zwart-witte streepjeslijn).

DE D'HOOGVORST-CRYPTEN IN DE KERK TE MEISE

Eric Van Baelen

Onder de vloeren van de kerk in Meise liggen twee grafuimtes verborgen.

*Beide zijn normaal compleet ontoegankelijk, dus toen Berla het aanbod kreeg om op 03.10.2017 een dag in de grootste ervan binnen te kunnen *, werd die kans natuurlijk met beide handen aangegrepen om de hele grafkelder op te meten en visueel vast te leggen **. Want hoewel er foto's van tijdens vroegere openingen bestonden, bleek dat er tot nog toe eigenlijk weinig systematisch gedocumenteerd was... ****

Onder de huidige 17de eeuwse Sint-Martinuskerk in centrum Meise werden indertijd ook twee crypten ¹ gebouwd om de overledenen van de vroegere kasteelbewoners, de “*Heren van Meise*”, te ruste te leggen. ²

Eenzijds de bewoners van het “*kasteel van Boeichout*” dat nu (zwaar verbouwd) nog in de Plantentuin te bezichtigen is, en, anderzijds voor de bewoners van het in 1944 afgebrande (en nu compleet verdwenen) kasteel “*Hof van Meysse*” dat dicht bij de huidige dorpsingang van de Plantentuin gebouwd was.

Het eerste kasteel is vooral bekend als het vroegere bezit van de familie *de Beaufort* (en tevens als oud-residentie van de ex-keizerin Charlotte), het tweede als toenmalig eigendom van de familie *Van der Linden d'Hoogvorst* ³.

Toen in de 19de eeuw verschillende delen van de huidige Plantentuin door Leopold II opgekocht en vervolgens samengevoegd werden, vertrokken de leden van de familie *Van der Linden d'Hoogvorst* kort daarna definitief uit Meise.

Maar de afstammelingen keerden er sindsdien wel terug om heel wat van hun overledenen nog in die grafkelder bij te zetten. Zo dateert de jongste bijzetting in die crypte van 2005.

* Waarvoor onze welgemeende dank aan het plaatselijke kerkbestuur: deze grafkelder wordt maar hoogst zelden (en erg discreet) eens in zoveel jaren ontsloten, meestal om een technische reden.

** Er werden opmetingen, foto- en video-opnames gemaakt door Willem De Ridder, Dominique Hellinckx en Eric Van Baelen. Een aantal daarvan kan U in dit artikel zien.

*** Er bestaat wel een archeologisch rapport, gemaakt ter gelegenheid van verbouwingswerken aan de kerk, maar daarin staat relatief weinig te lezen over de crypten met uitzondering van een achtal blz. over de crypte de Beaufort. Zie: Bert Heyvaert (auteur) & Bert Acke (redactie), “*Archeologische opgraving Meise, Sint-Martinuskerk – basisrapport*”, Ingelmunster, Monument Vandekerckhove nv, 2013, blz. 70-77.

DE CRYPTEN DE BEAUFFORT

Een eerste en kleinste crypte (2,60 x 1,67 m) bevindt zich onder de noord-oosthoek van het hoogkoor.

Ze is permanent afgesloten met een ingang die zich via een gang van 2,20 m lang buiten de muren van de kerkgebouw zelf situeert. Bovenop die toegang naar de gang is bij de jongste verbouwingswerken rondom de kerk een nieuw terrasplaveisel aangelegd, waardoor deze toegang nu geheel onzichtbaar is. Een oudere toegang (die nu toegemetseld is aan de westzijde van de crypte) kwam uit net naast het altaar. ⁴ Deze grafkelder is dus nu zonder uitgebreide breekwerken niet langer toegankelijk.

Binnenin bevinden zich acht kisten ⁵, waarvan één van een kind. Ze werden in drie lagen boven mekaar geplaatst, steunend op metalen dwarsbalken. Op twee uitzonderingen na, waren de kisten in 2011 in slechte staat: het hout was meestal in stukken vergaan en de metalen binnenkisten waren vaak ook niet meer zo best. Bij sommige kisten waren enkele naamplaatjes nog deels te ontcijferen (allen “*de Beaufort*”). De jongste bijzetting betreft iemand die in 1946 overleed en op het oudste nog leesbare naamplaatje stond het jaar 1837 gegraveerd.

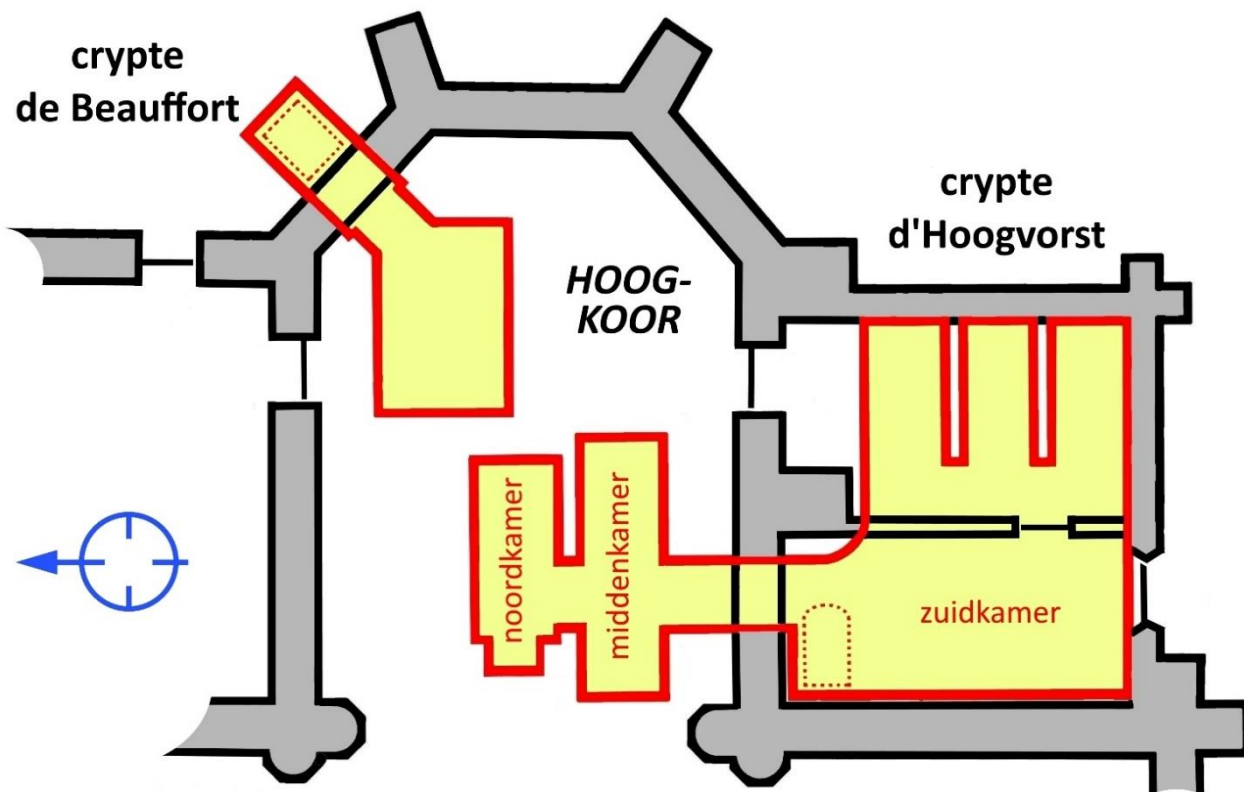
¹ En dus geen “drie”, zoals het soms de ronde doet.

² Vroegere families die tot de “*Heren van Meise*” gerekend werden, zoals bijv. de families *Van Immerseele* en *Van der Ee* werden wel onder de kerkvloer begraven, maar niet noodzakelijk in de crypte(n). Mogelijk was dat laatste soms wel het geval, maar werden hun stoffelijke resten dan achteraf uit de respectieve grafkelder(s) verwijderd.

³ In de omgang meestal verkort omschreven als de “*familie d'Hoogvorst*”.

⁴ Door een latere nieuwe vloer in het hoogkoor is van deze toegang, net als die oude toegang tot de andere crypte, niets meer zichtbaar binnen de kerk.

⁵ Er liggen in een hoek ook restanten van onder andere hout, mogelijk van oudere, gedesintegreerde kisten.

DE CRYPTE D'HOOGVORST

De tweede, grootste, crypte bestaat uit een noordkamer (die net onder het toenmalige altaar in het hoogkoor⁶ lag), een middenkamer en een zuidkamer (een grote ruimte die tot de buitenmuren van de daar bovenliggende sacristie loopt), dat alles verbonden door een rechte gang.

De oorspronkelijke toegang was via een deksteen in het hoogkoor naar een bakstenen trap, die sindsdien toegemetseld werd (maar waarvan de twee onderste treden nog zichtbaar zijn in een nis in de westelijke zijmuur van de noordkamer).

De huidige toegang is een zware deksteen in een hoek van de vloer van de sacristie.

Ondermeer deze beide toegangen laten naast andere zaken vermoeden dat de zuidkamer eigenlijk (deels?) een latere uitbreiding van de oorspronkelijke crypte is.

In totaal zijn er 36 voorziene plaatsen voor kisten (waarvan 30 in muurnissen) en werden twee recentere kisten op de vloer geplaatst.

Sommige kisten waren duidelijk voor kinderen. Voor zover bekend behoren al deze overledenen tot de familie *Van der Linden d'Hoogvorst*.

⁶ Dat was traditioneel ook de meest "eervolle" plaats om bijgezet te worden: zo dicht mogelijk bij het altaar.

De oudste kisten bevinden zich in de noord- en in de middenkamer. Bij alle is het hout van de buitenkisten nu gedesintegreerd en zijn ook de metalen binnenkisten zwaar gehavend.

De meer recente kisten werden in de zuidkamer geplaatst en daarvan zijn oudste ondertussen ook al in verschillende stadia van verval.

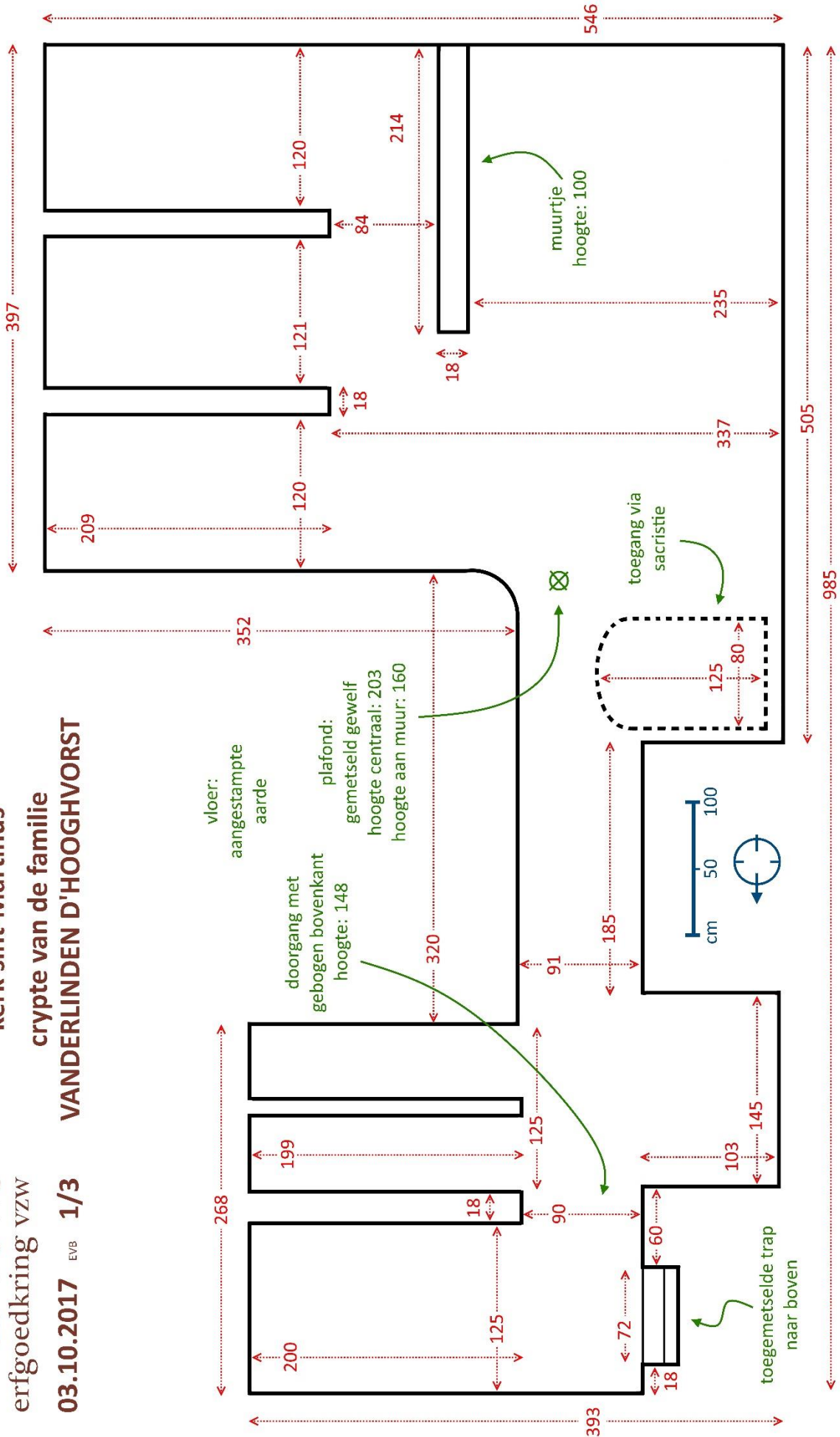
Hoeveel kisten er precies bijgezet waren bleef nog onduidelijk: sommige plaatsen waren leeg en op andere waren duidelijk een hoop restanten van verscheidene kisten bijeengebracht.

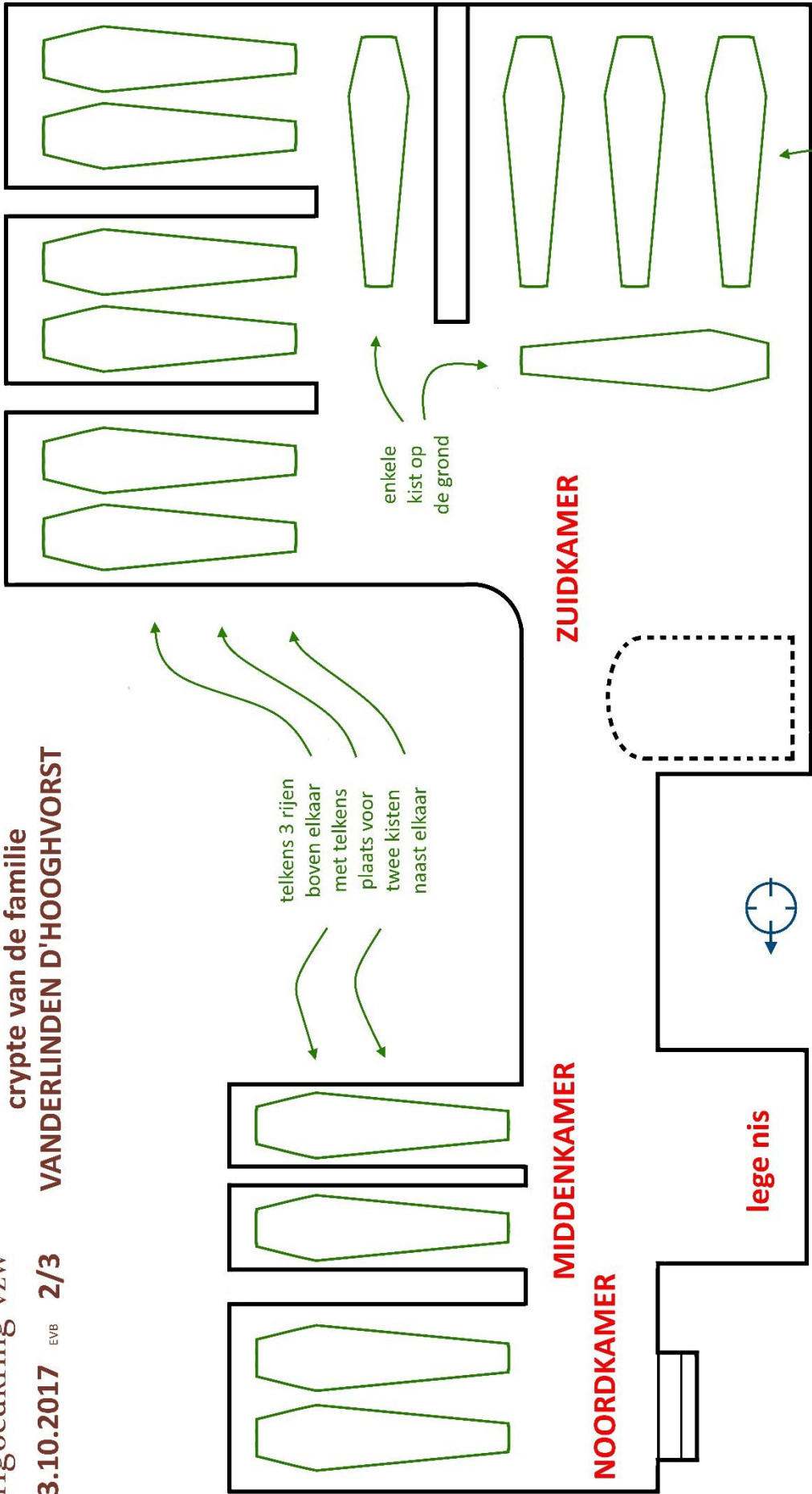
Hierna kan U het resultaat van de opmetingen en enkele foto's van deze crypte aantreffen. Die foto's zijn gezien de bekrompen ruimtes, de tijdsdruk en de volledige afwezigheid van vaste elektriciteits- of verlichtingsvoorzieningen technisch vaak niet ideaal te noemen, maar geven toch een behoorlijk beeld van het geheel.

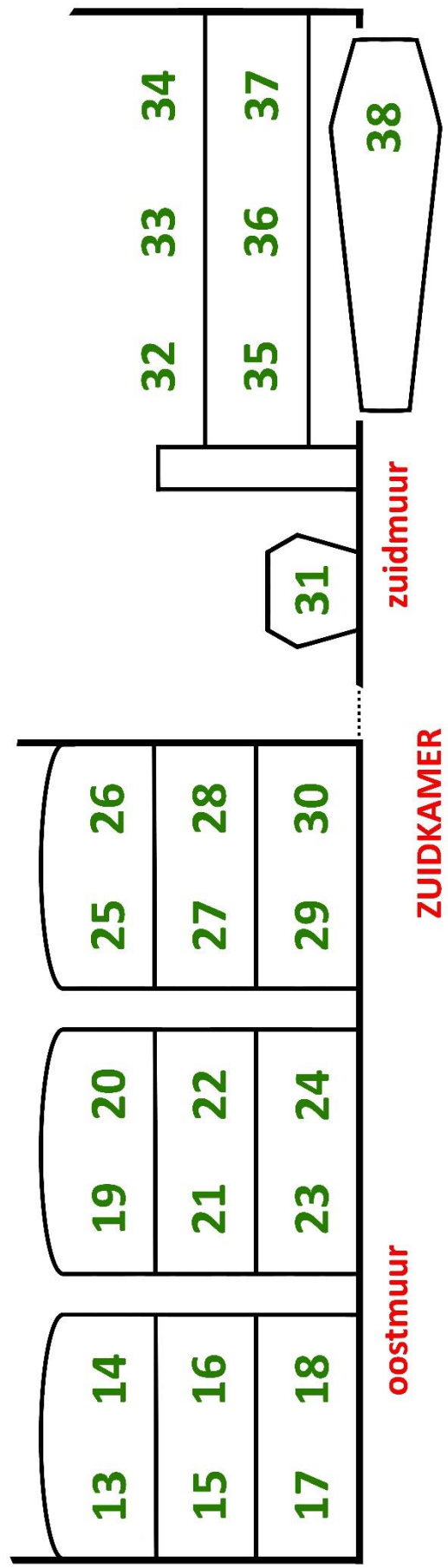
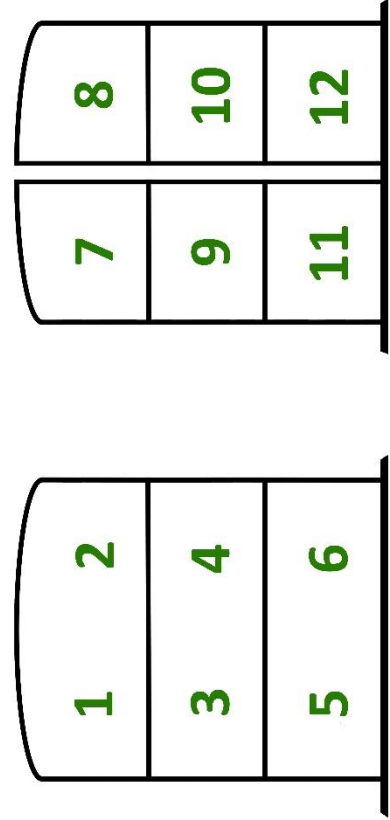
Er werd die dag heel wat gedetailleerde info verzameld, maar omwille van de tact vermelden we hier geen namen van overledenen of gegevens waar precies hun overblijfselen in de crypte eventueel konden gelokaliseerd worden.

Om diezelfde reden werden hier alleen algemene foto's opgenomen en alle details van menselijke resten of die tot een identificatie zouden kunnen leiden werden wazig gemaakt.

Vandaar dat men in crypten nabij het bovenliggende altaar meestal ook de oudste kisten kan aantreffen.

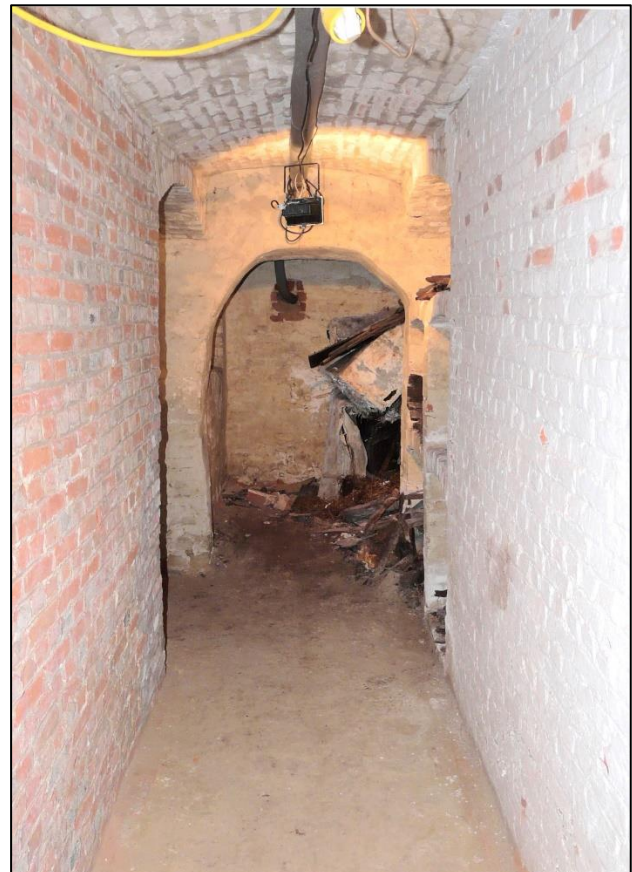

Toegang tot de crypte d'Hoogvorst via de vloer van de sacristie.

Zicht vanuit de gang naar de zuidkamer. Aan de rechtermuur kan U halverwege nog de onderkant van de ladder zien die gebruikt werd om naar de crypte af te dalen.

Zicht vanuit de gang naar de noordkamer. Achter de verlaagde doorgang ligt die noordkamer, rechts en links net er voor: de nissen van de middenkamer.

Zicht vanuit de lege nis van de middenkamer naar de noordkamer, waar de oudste en meest gehavende kisten liggen. De houten buitenkisten daarvan zijn zowat helemaal vergaan, de metalen binnenkisten zijn eveneens zwaar aangetast.

Zicht vanuit de lege nis naar de kisten in de middenkamer.

De aangetroffen restanten laten vermoeden dat hier niet altijd metalen binnenkisten werden gebruikt. De ruimte onderaan rechts werd blijkbaar als verzamelplaats voor houtresten gebruikt. In de nis onderaan links staat nog een kist met daarboven enkele metalen nummerplaatjes die ooit gebruikt werden om kisten te identificeren: dit zal het dus quasi-onmogelijk maken sommige personen nog te identificeren en te lokaliseren, zelfs als we ooit nog over de bijhorende referenties zouden kunnen beschikken...

De zuidkamer: bovenaan zicht op de nissen in de oostmuur, onderaan zicht op de zuidmuur. Zowel aan de toestand van de kisten als aan de data op de naamplaatjes is het erg duidelijk dat het aan de zuidmuur is dat de meest recente bijzettingen (gerelateerd aan één gezin) gebeuren.

De oostmuur is duidelijk het eerste deel van de zuidkamer dat in gebruik werd genomen. In de rechtse nis is links op de middenlaag nog een kist met het aangehecht metalen nummerplaatje "14" te zien, de nummerplaatjes van de andere kisten zijn afwezig, afgevallen of naar andere plaatsen verspreid. De toestand van het lage muurtje dwars op de zuidmuur en de recentste bijzettingen daar wijzen er op dat die aanpassing waarschijnlijk in de eerste helft van de 20ste eeuw moet geconstrueerd zijn.

HET DOSSIER PERMENTIERS UIT ROSSEM

[RALeuven, schepengriffie Wolvertem – uit: varia, 9141]

Marc Gillisjans

Op donderdag 02.06.1740 dient **Laureys Permentiers**¹, pachter te Rossem, klacht in omdat er daags tevoren, op 01 juni, tussen 22 en 23 uur op zijn zolder elf à twaalf sister² tarwe en twee sister boekwei zijn gestolen.

Op vraag van officier Joos de Groef hebben de schepenen Robert en Andreas de Boeck, Merten van Molle en Merten van den Berghe samen met griffier Rousseau een huiszoeking gedaan bij **Jan Monsieur** (...-1760)³ uit Rossem.

Ze hadden er in een kuip zes viertelen⁴ tarwe gevonden met de knoppen nog aan, zoals Laureys zijn eigen tarwe had beschreven.

Op de zolder vonden ze nog een zak door Laureys herkend als zijn eigen zak en terwijl de schepenen de tarwe in beslag namen en buiten droegen om naar de Kam te Imde in bewaring te brengen zag Jan toch nog de kans om een sister tarwe in zijn bed te verstoppen en een deel in een kuip op de zolder. Hierdoor zijn de schepenen nog beter gaan zoeken en vonden ze in een hoek achter de moelle⁵ nog twee sisters boekwei.

Waarop de vrouw van Jan deze laatste toeriep dat ze altijd al gezegd had dat hij met deze deugnieterijen moest ophouden.

DONDERDAG 18 AUGUSTUS 1740

Nadere *informatie preparatoir* ten laste van **Jan Monsieur** en **Hendrik Van den Bossche**, gedetineerden op de Steenpoort te Brussel, gehouden te Imde in 's Heeren Camme voor de schepenen Joos Henssens, Merten van der Stappen, Andries en Robert de Boeck, Peeter van Humbeek, Merten van den Berghe en Merten van Molle.

1. Getuige **Laureys Permentiers**, 60 jaar oud, uit Rossem.

Hij komt te verklaren dat twee jaar terug omtrent den Bamis⁶, bij zijn dochter Anna (getrouwd met Jan Philippens), een koe is gestolen geweest.

Hij ging op zoek naar de dader en kwam Hendrik van den Bossche tegen die op zijn land op de Schapenweide te Rossem mest aan het spreiden was. Toen hij hem zijn beklag deed over de diefstal zei van den Bossche dat hij wel wist wie dit gedaan had: Jan Monsieur "*heeft er één omver geslagen*". Acht dagen later zijn 's avonds bij hogergenoemde getuige binnengekomen: Jan Monsieurs, Jan Aspeleers (*sic*)⁷ en Joos Verbelen uit Rossem. Monsieur en Verbelen hadden een dikke mutsaardstok in de hand en Monsieur zei: "*wat zegt gij dat ik een koe bij uw dochter heb gestolen?*"

¹ Laurentius werd geboren te Wolvertem in 1682 als de zoon van Jan en Cecilia Wijns en stierf te Rossem. Hij werd in 1766 in de kerk begraven. Hij huwde te Rossem in 1712 Anna Roelants, geboren te Rossem in 1687, dochter van Petrus en Anna Fieremans en er gestorven en begraven in de kerk in 1754.

Ze woonden ten noorden van de kerk van Rossem op het Kerkeveld, ten oosten palend aan een straatje en ten westen aan de beek.

Ze werden in de archivalia pachters genoemd en bezaten een hofstede op 1 bunder 89 roeden grond met verder nog 1 dagwand 21 roeden land te Rossem.

² Ook "sester" / "zester": oude inhoudsmaat voor (meestal) droge waren, vaak granen en zaden. De grootte verschilde naargelang de tijd en de streek, toen hier in de buurt meestal ongeveer een halve hectoliter.

³ Jan Monsieur stierf te Rossem in 1760 en werd er op het kerkhof begraven. Hij huwde (getuigen waren Petrus

van Overstraeten en Jan Roelants) met dispensatie in 1747 te Rossem Catharina Hanssens, geboren te Meuzegem in 1709 als dochter van Engelbertus en Maria Van Moer en gestorven en begraven te Rossem op het kerkhof in 1783.

Catharina was sinds 1746 weduwe van Gerardus Bogaerts, geboren te Rossem in 1706 en zoon van Henricus en Petronella Van Verre met wie ze te Meuzegem in 1730 was getrouwd; hij werd begraven op het kerkhof van Rossem.

⁴ Oude inhoudsmaat, een kwart van een sister.

⁵ Kneedtrog (vgl. Fr: "moule")

⁶ Tijds aanduiding: verwijzend naar de feestdag van Sint Bavo (1 oktober) met de bijhorende plechtige mis.

⁷ Jan van Aspel, geboren te Rossem in 1708, er overleden in 1795 en er gehuwd in 1737 met Anna Roelants.

Ze zijn Laureys dan beginnen slaan op hoofd, schouders en billen zodat hij neerviel. Daarna is Aspeleers nog beginnen slaan met een nieuwe stoel totdat die gans stuk was.

Laureys is dan gevlucht naar Jan Roelants waar ze hem verder oversloegen, totdat Laureys' vrouw hem kwam helpen. Maar Monsieur holde achter haar aan en toen ze de deur van haar huis wou dichtdoen sloeg hij naar haar met een slaghamer zodat de deur nog de indrukseels ervan heeft.

Laureys is dan veertien dagen door Mr de Vos, chirurgijn te Wolvertem, behandeld geweest maar hij was niet bekwaam het huis uit te komen en diende drie weken bij zijn dochter te bed te blijven. Hij ondertekent deze verklaring met een kruisje.

2. Getuige **Peeter Craenhals**,⁸ 20 jaar, knecht bij Gillis Ruycevelt in Rossem.

Hij verklaart dat op donderdag 28 juli tussen 1 en 2 uur 's nachts, hij in de schuur waar hij sliep, nog op was door de pijn in zijn vinger veroorzaakt door het fijt. Hij zag toen door een spleet in de schuurwand dat voorbij de kerk van Rossem, in de straat leidend van het huis van Adriaan Meskens naar het huis van Gillis Robbrechts en Stoffel van Schel, vier manspersonen met een stok onder de arm liepen. Hij dacht te zien: Hendrik van den Bossche, wonende op den Dries van Rossem, Jan Monsieur eveneens van Rossem, Frans van den Dries en Frans de Wachter, beiden uit Londerzeel.

Peeter ondertekent eveneens met een kruisje.

MAANDAG 22 AUGUSTUS 1740

Het voortgezet onderzoek

1. Getuige **Joseph Meskens**, 34 jaar, beenhouwer te Londerzeel.

Deze verklaart dat 8 à 9 jaar geleden, op Lichtmis⁹ toen ze de kerk uitkwamen, ze thuis de achterdeur opengebroken vonden en uit de kist van zijn vrouw een rok [waarvan de beschrijving in de akte volgt] was ontvreemd. Ze deden in de winkel navraag wie dit zou kunnen gedaan hebben en Petronella van Eeckhout (echtgenote van Ignace de Wachter) uit Londerzeel zei daarop dat deze rok bij Jan Monsieur uit Rossem was en dat deze laatste daarop voor 3 gulden bier gedronken had.

De huisvrouw van Meskens is dan met Petronella naar Rossem getrokken en haar man volgde haar langs een andere weg samen met Frans Verbelen.

⁸ Peeter Craenhals, geboren te Rossem in 1718, zoon van Jan en Joanna Verelst.

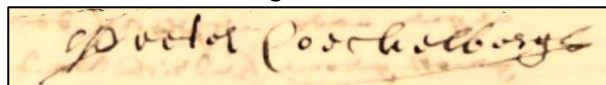
⁹ 2 februari.

Toen Ignace zijn vrouw in het huis van Monsieur hoorde spreken, stuurde hij Frans binnen om een pot te drinken en hem te laten vragen aan Monsieur om eens buiten te komen.

Aangesproken omtrent de rok ontkende Monsieur alles, maar na dreigementen van Meskens bekende hij en zei de rok aan een vrouw te hebben gegeven. Meskens is toen de keuken ingegaan en zag Monsieurs vrouw gekleed met de rok van zijn vrouw. Daarop stelde Meskens voor: "...cont ghy niet krijgen t' gene ghy segt dat op desen rock is verteert – comt by my, ick sal u wedergeven..." maar Monsieur wou niets aannemen.

Hij ondertekent zijn verklaring met een kruisje.

2. Getuige **Peeter Coeckelberghs**, 57 jaar, pachter te Merchtem maar acht jaar daarvoor te Londerzeel woonachtig.

Hij verklaart dat zekeren Hendrik Wouters bestolen was geweest van kuipersalaam en dat deze hem vroeg mee te gaan tot bij Monsieur in Rossem.

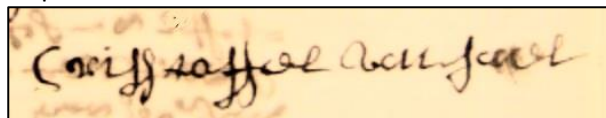
Terwijl Jan Craenhals uit Rossem in de kamer van Monsieur gezien had dat er een grote schAAF lag, is Peeter Coeckelberghs samen met Hendrik Wouters, Adriaan Meskens, Stoffel van Schel en Jan Craenhals 's avonds Monsieur gaan opkloppen om nog enige potten bier te schenken.

Toen werd de schAAF ten berde gebracht maar Monsieur ontkende alles en terwijl hij in de keuken nieuw bier ging halen gooide hij de schAAF door de venster in de hof.

Jan Craenhals is dan in de keuken gestormd en zo in de hof gekomen waar hij de schAAF vond.

Teruggekomen smeed hij deze op de grond en vroeg of Monsieur de schAAF wilde volgen. Deze heeft toen toegegeven en de schAAF aan Hendrik Wouters teruggegeven en allen zijn toen naar huis gegaan.

3. Getuige **Stoffel van Schel**, 26 jaar, uit Rossem¹⁰, kuiper.

Deze verklaart: op 28 juli is mijn dienstmeid mij 's morgens komen oproepen omdat er in de winkel was ingebroken.

¹⁰ Stoffel van Schel, geboren te Wolvertem in 1714, zoon van Willem en Maria Mertens.

Ik ben dan naar de voordeur gegaan om open te doen en zag buiten dat er op de drempel met de schop uitgegraven aarde lag. Maar omdat de zullingen ¹¹ te diep of te hard waren was dit niet gelukt.

Er is dan een gat naast de deur gemaakt geworden en met de hand heeft men door het gat de deur langs binnen ontgrendeld.

De valvenster waarmee de winkel wordt gesloten stond open want er was ook een gat gemaakt naast de venster zodat men langs hier eveneens kon ontgrendelen.

Er ontbrak in de winkel garen, een doos notenmuskaat, een doos suiker, een doos kruidnagel, linten en sokken.

Ik ben dan dezelfde dag nog naar Mechelen gegaan waar ik aan de Brusselpoort, aan de commiezenhuizen ¹², gevraagd heb of ze geen mensen gezien hadden die garen, winkelwaren, enz. te koop aanboden. Men zei van ja en dat het rondtrekkende kooplieden waren die men aanraade om hun *commereschap* op het *comptoir* te gaan aangeven. Deze zeiden dat ze op weg waren naar het *comptoir* maar toen ik daar informeerde zei men dat er niemand was geweest. Toen ik rond 10 uur aan de brug van Humbeek was, zag ik Hendrik van den Bossche komende van Mechelen.

4. Getuige **Marie van Aspel**, vrouw van Hendrik vanden Bossche.

Verklaart in de maand juni laatstleden, op het moment dat ze reeds in bed lag, haar man bij haar kwam om te zeggen dat er deze nacht iets stond te gebeuren: ze zullen gaan stelen bij de weduwe van Geert Meert – het zijn Jan Monsieur en Frans de Blezer en ze hebben mij gemolesteerd zodat ik mee moet gaan.

Marie zei hem van hen te gaan zeggen dat hij niet mee deed en is dan naar de weduwe Gillis van Roy van de Marselaarmolen van Steenhuffel gegaan opdat die op haar beurt de weduwe van Geert zou gaan verwittigen.

Ze verklaart ook nog dat haar man van het gestolen graan bij Laureys Permentiers niet heeft genoten noch er geweest is op de zolder, terwijl ze heeft horen zeggen dat hij beticht is geweest van stelen bij Stoffel van Schel.

Ze zegt ook tussen 27 en 28 juli te hebben geslapen in het huis van Frans van den Dries in Londerzeel

¹¹ Grondbalken, funderingen.

¹² Commies: ambtenaar van middelbare rang, meestal belast met belastingen/douane, tolbeambte.

aan den Berg en op 27 juli een haas te hebben gekocht bij Cornelis de Boeck, dewelke haar man 's anderendaags verkocht heeft in Mechelen.

Ze verklaart dat bij het stelen van het graan bij Permentiers waren betrokken: Jan Monsieur, Nicolaas Verbelen, Geert Bogaerts, Peter en Antoon Meyers, Bernard Lefever en haar man, allen uit Rossem.

Ze kan niet schrijven en ondertekent haar verklaring met een kruisje.

MAANDAG 07 NOVEMBER 1740

Nadere informatie preparatoir

Deze wordt gedaan ten verzoeken van Jan Wouters, drossaard van de baronie van Imde, Wolvertem, Rossem en Meuzegem.

De getuigen worden onder eed gesteld door officier Jan Wijns.

Dit relaas wordt ondertekend door de schepenen Robert de Boeck en Merten van Molle in bijzijn van griffier Rousseau.

Laureys Permentiers en zijn vrouw **Anna Roelants** doen nog eens hun verhaal met ook de nadere omstandigheden: een persoon was langs de staldeur binnengerakt alhoewel hij die op slot had gedaan.

Deze persoon had ze met groot geweld geopend om zo op de zolder te geraken. Twee mannen stonden aan de keukendeur en met een ijzeren schup die buiten lag probeerden ze deze te forceren.

Het was Peter sMeyers die verschillende keren probeerde de deur te lichten alhoewel Laureys en zijn vrouw ze tegenhielden. Ze vertelden dat ze de stem van Meys herkenden want hij riep naar mijn vrouw: "*gij heks, gij toveresse, doe de deur open of wij vermoorden al wie in huis is*".

De vrouw hield alleen de deur tegen en ondertussen was Laureys in de kelder een gat in de stenen muur aan het maken om langs daar te kunnen ontsnappen. Toen dit gedaan was vluchten ze beiden in de kelder.

Maar toen Laureys zijn hoofd door de opening stak, gaf Hendrik van den Bossche ¹³ met een grote zware stok een dreun op Laureys' hoofd, een dreun die echter gebroken werd doordat de stok de muur raakte en doordat de ander toch nog kans had gezien zijn kop in te trekken.

¹³ Hendrik van den Bossche, overleed te Rossem in 1768, getrouwd te Rossem in 1739 Maria van Aspel. Op hun huwelijk waren Jan van Aspel en Jan Monsieurs de getuigen.

Ze zijn dan terug naar boven gelopen om aan het venster te gaan roepen maar toen stond Hendrik van den Bossche daar reeds met zijn stok te zwaaien.

Laureys is dan zijn ongeladen geweer gaan halen om te imponeren en stak het door de venster. Waarop Van den Bossche met zijn stok op de loop ervan sloeg.

Opnieuw kropen ze in de kelder en konden toch langs het gat gaan lopen tot bij Jan Roelants.¹⁴

Heel die geschiedenis had meer dan twee uur geduurd.

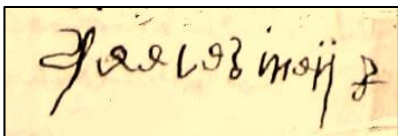
Deponenten zeggen ook de stem van Geraard Bogaerts te hebben gehoord.

ZATERDAG 03 DECEMBER 1740

Examinatie op de Steenpoort te Brussel

1. Peeter Meys¹⁵, geboren te Rossem, woonachtig bij zijn moeder, wordt binnengebracht door drie provoosten en twee officieren van Wolvertem.

Hij verklaart in de raid te zijn betrokken door Bogaerts die

hem opjutte zodat hij ten lange laatste mee diende te doen wegens zijn grote armoede. Bij gebrek aan brood was zijn moeder al eens bij de pastoor van Rossem geweest om aalmoezen te vragen.

Hij is dan meegegaan met Geeraard Bogaerts, Hendrik van den Bossche, Jan Monsieur, de ondertussen overleden Nicolaas Verbelen¹⁶ en Bernard Lefebure.¹⁷

Peeter zegt alleen maar meegeeweest te zijn en slechts tot op de vloer in huis te zijn gekomen en niets te hebben meegenomen.

Hij zegt dat Verbelen was die op de keukendeur sloeg en dreigementen had geroepen, dat van den Bossche aan het venster een aalmoes had gevraagd en maar een stuiver had gekregen en dat van den Bossche en Peeter Bogaerts meer vroegen omdat ze naar hun zeggen wel met zes à zeven waren.

Ondertussen had Jan Monsieur de staldeur opengebroken en was met Bogaerts naar de zolder gegaan om hier een partij graan af te halen waarvan Peeter Meys volgens zijn zeggen niets heeft gekregen.

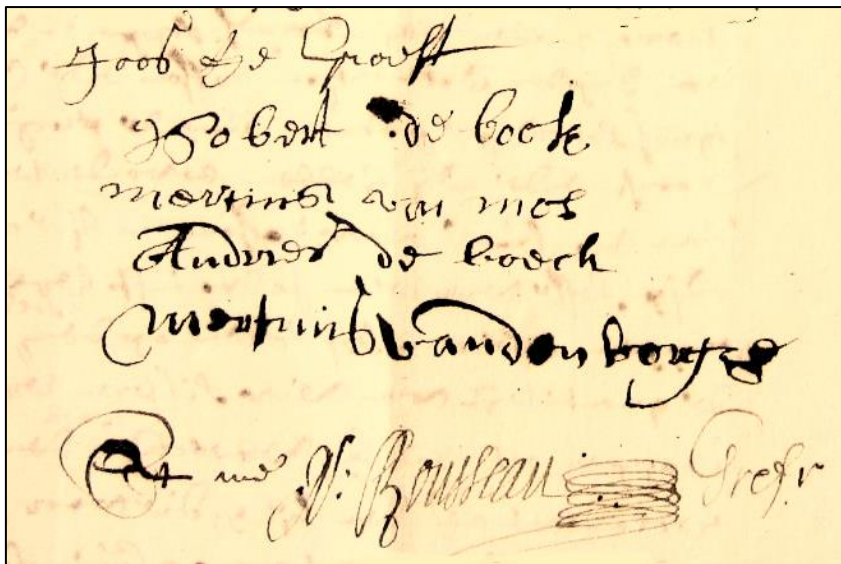
2. Geeraard Bogaerts¹⁸, geboren te Rossem.

Deze noemt ook al de hogervermelde trawanten op en werd volgens zijn zeggen opgezocht door van den Bossche die hem wees op zijn armoede en op de miserie met zijn moeder, vrouw en vier kleine kinderen die van honger eens de kolen uit de haard opaten, gelijk Adriaan en Hendrik Stallaert, wonend in het Eiksken te Meuzegem hadden gezien en die toen aan de vrouw een brood gaven. Zijn vrouw was gaan bedelen bij de pastoor die eens drie gulden had gegeven maar bij andere bedeltochten haar gezegd had om geduld te hebben en ze wegstuurde.

De gevangene bekent van de zolder een last graan gedragen te hebben tot bij Jan Monsieur thuis.

Maar wat er ondertussen aan de deur is gebeurd weet hij niet vermits hij zijn broek was gaan afdoen om zijn gevoeg te doen!

De nadere informatie preparatoir of examinatie op de Steenpoort van de daders Jan Monsieur en Hendrik van den Bossche hebben we in dit dossier niet meer teruggevonden.

¹⁴ Jan Roelants, geboren te Rossem in 1685, broer van Anna Roelants (gehuwd met Laureys Permentiers).

¹⁵ Peeter, geboren te Rossem in 1715 onder de naam Mayers, zoon van Hendrik en Anna Parijs. Zijn jongere broer Antoon werd er geboren in 1724.

¹⁶ Nicolaas Verbelen stierf te Rossem op 14.10.1740. Hij huwde er in 1717 met Petronella van Verre, de weduwe van Hendrik Bogaerts.

¹⁷ Lefebure leefde nog in 1745 en was getrouwd met Anna van Campenhout.

¹⁸ Geeraard Bogaerts werd geboren te Rossem in 1706 als zoon van Henricus en Petronella van Verre.

In het verleden verschenen links en rechts artikels over deze gemeente en die dreigen soms in de vergetelheid te verzeilen. Daarom willen we ze nog eens onder de aandacht brengen. Uit respect (en ook wat omwille van de atmosfeer die ze uitstralen) brengen we ze letterlijk en in de oude spelling.

In dit nummer een artikel uit "Zondagsvriend" (een populair katholiek weekendblad, gepubliceerd van 1930 tot 1965) van **18.01.1940** (jrg. 11, nr. 3, geen paginering).

De foto's werden zo goed en zo kwaad het kon overgenomen van het vergeelde en verkrummelende krantenpapier. De auteur ondertekende alleen met "M.V.d.B.". Het is een toeristisch stukje, opgevat als een soort wandeling doorheen het toenmalige dorp, net aan de vooravond van de 2de wereldoorlog...

WOLVERTEM

«Provincie Brabant, arrondissement Brussel, gelegen op de baan Vilvoorde-Dendermonde, Brussel-Temsche en Brussel-Boom. 4500 inwoners, 2038 hectaren. Vlak terrein, kleigrond.» dat kan men in de officieele jaarboeken lezen over Wolvertem.

Maar die dorre gegevens laten niets vermoeden over de belangrijkheid en de schilderachtigheid van dit Brabantsche dorp.

Vooreerst blijkt er niet uit, dat Wolvertem niet minder dan vijf parochiekerken telt, veel meer dus dan vele belangrijke steden. Naast de kerk van Wolvertem zelf, bevinden zich op het grondgebied van de gemeente nog de kerken van Westrode, Impde, Meusegem en Rossem. Gelijk vier kleine dorpen zijn het, geschaard rond het grootere Wolvertem.

Wat nu de schilderachtigheid betreft, spijs de elektrische tram uit Brussel, heeft Wolvertem nog ongerept zijn uitzicht van landelijk Brabantsch dorp gehandhaafd. Wie er in het vroege najaar op een namiddag uit de tram stapt, zal dadelijk worden getroffen door de weldoende rust die er heerscht in de stille, breede hoofdstraat met haar vele lage huizen.

Wanneer hij belandt op het dorpsplein. is hij reeds geheel ingepalmd door de vreedzame atmosfeer die daar hangt tusschen de witte huizen, de kerk en het gemeentehuis. De drukte van Brussel, die maar een half uur sporens achter den rug ligt, wordt nog grondiger vergeten, wanneer men den bochtigen weg naar de kerk opklimt.

Gelijk Groot-Bijgaarden, Zellik, Ternat, Bodegem, Berchem en zooveel andere Brabantsche dorpen nog, heeft Wolvertem zijn kerk gebouwd op een hoogte midden het dorp. Ze staat daardoor wel eenigszins afgezonderd, boven de andere gebouwen uit, maar die ligging verzinnebeeldt des te treffender de geestelijke beteekenis en den voorrang, waardoor de kerk ook figuurlijk boven de rest van het dorp verheven staat.

Het gemeentehuis met op den hoek het monument ter nagedachtenis van de gesneuvelden uit den wereldoorlog.

*Het landelijke Wolvertem. De oude toren
boven het stille straatje achter de kerk.*

Sedert zeven eeuwen ongeveer, zoo schatten de oudheidkundigen, rijst dezelfde stoere, grijze toren boven de dorpskom van Wolvertem.

Oud is ook het portaal met zijn dubbele gothische omlijsting, en het koor dat gebouwd schijnt rond 1500. Het schip van de kerk echter werd slechts een goede honderd jaar geleden gebouwd. De oude beuk was te klein gebleken voor de steeds toenemende bevolking en daarom werd hij afgesmeten en door een ruimere, bredere kerk vervangen.

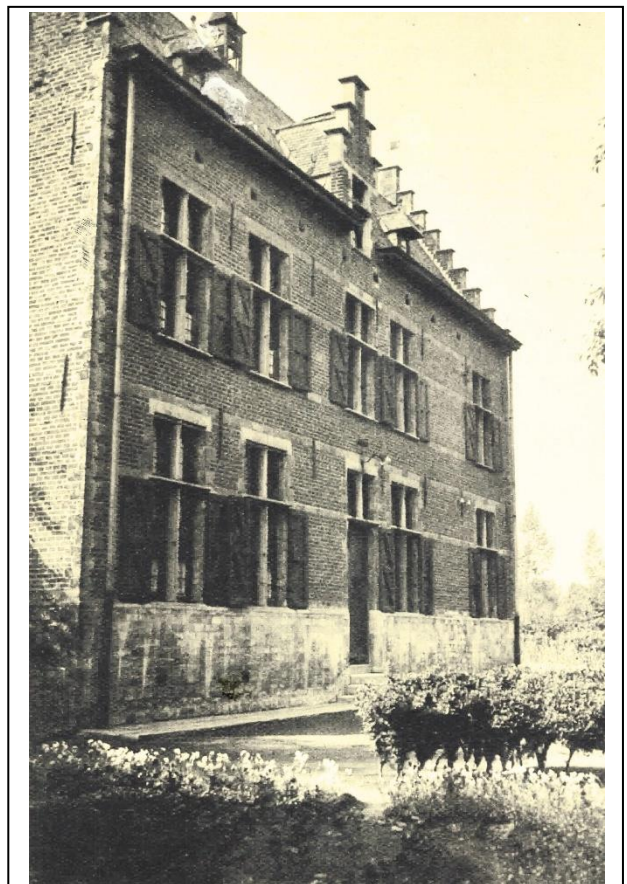
Een opschrift in den gevel getuigt van die veranderingswerken. «*Door de zorg en weldadigheid*», luidt het, «*van den zeer edelen heer baron, Vanderlinden d'Hoogvorst, oppergeneraal der borgerwagt, borgmeester dezer gemeente, J.-B. van Humbeek, F. Mertens, schepenen, 1834. Opgebouwd en vergroot in het jaar 1834 door de zorg van den Zeer Eerw. Heer C.-F. Mangelschots, pastoor dezer parochie, landdeken geworden den 6 Mey 1836.*»

Zoo oud als de toren, zoo niet nog ouder, lijkt de doopvont, gehouwen in een arduinblok en

versierd met zonderlinge expressieve koppen en godsdienstige zinnebeelden.

Wanneer men dit kostbare, antieke stuk, met zijn raadselachtige figuren daar ziet staan in de wijdingsvolle schemering van de doopkapel, achteraan in de kerk, dan denkt men terug aan de ontelbare geslachten die elkaar daar beneden in de huizen van Wolvertem hebben opgevolgd en die alle met het eendere ceremonieel gekerstend werden boven dezelfde vont.

De kerk werd veranderd en vergroot, de huizen werden omgebouwd en aangepast aan den smaak van den tijd, maar de doopvont is dezelfde gebleven, door de eeuwen heen, gelijk ook het geloof onveranderd en onaantastbaar hetzelfde is gebleven....

De voormalige pastorij, thans gasthuis.

Van den kerkheuvel voert een smal straatje neerwaarts naar een tweede Wolvertem, dat in zijn rustige gezelligheid een andere wereld vormt dan het volbouwde dorpsplein en de hoofdstraat, waar een bioscoop en een modern kostschoolgevel getuigen, trouwens op een zeer smaakvolle manier, dat Wolvertem aanknopingspunten bezit met het meest actueele van den modernen tijd.

De oude doopvont in de kerk van Wolvertem.

Hier achter de kerk loopt de smalle weg met zijn blank gesleten steenen, tusschen hovingen, lage hoeven en kleine huizen. Het is alsof alles hier stil staat, de tijd zoowel als de gebeurtenissen om de schilderachtige gemoedelijkheid van dit verloren plekje niet te storen.

Het smalle straatje mondt tenslotte uit op een pad onder de hoge boomen. Mee met de ritzelende cadanakuinen ruischt daar het nooit onderbroken lied van de neerstortende molenbeek. Naast het stoere molenhuis, dat in zijn gevel fier het jaartal 1748 draagt, staat het zware rad er als vastgegroeid aan den muur. De molenaar heeft zijn installatie gemechaniseerd, gelukkig echter zonder het mooie uitzicht van beek of molen te schenden.

Een eind verder langs die zelfde Molenbeek, rijst men nog ouder gebouw op: de voormalige pastorij, thans godshuis, gebouwd in 1660.

Maar hier heeft men het oude uitzicht gedeeltelijk laten teloor .gaan, door den breeden wal omheen het heerenhuis toe te werpen. In deze pastorij woonde zeventien jaar lang pastoor Herman De Munck, witheer en later abt van de Brabantsche Norbertijnen-abdij van Grimbergen.

Zijn nagedachtenis leeft nu nog voort in Wolvertem, want hij was het die de kapel in het Bosch, ter eere van O.L.Vrouw Behoudenis der zieken liet bouwen.

De oorsprong van deze kapel is dezelfde als van zoovele bidplaatsen in Vlaanderen.

Rond 1658 hing een godvruchtig persoon een Mariabeeld aan een eikeboom in het bosch, dat toen Hoog-Eussel werd geheeten. Dagelijks ging hij daar bidden en weldra werd hij vergezeld door de bewoners van het omliggende. Het land maakte toen een bewogen oorlogstijd door, blootgesteld als het wars aan de voortdurende strooptochten zoowel van de invallers uit het Noorden als van de soldaten uit het Zuiden, die de indringers kwamen verdrijven. Zeer hevig woedden toen ook besmettelijke ziekten veroorzaakt door de oorlogsellende en daarom ongetwijfeld werd O.L.Vrouw in het Bosch aanroepen als Behoudenis der zieken.

En het moet wel zijn, dat de biddenden troost en bijstand verwierven op het Hoog-Eussel, want sommige dagen liepen er tot acht duizend pelgrims samen.

Pastoor De Munck kon als vurig Mariavereerder niet onverschillig toezien. Eerst liet hij een houten kapel bouwen om het Lieve-Vrouwbeeld te beschutten. Later, in 1695, verkreeg hij van de omwonende kasteelheeren voldoende giften om een steenen kapel te bouwen.

Men wachtte niet op de voltooiing van de nieuwe bidplaats om er het O.L.Vrouwbeeld in te plaatsen, doch pas stond het een dag en een nacht in het nog onvoltooide koor, of de Fransche troepen begonnen met de beschieting van Brussel. Het beeld werd dan in allerijl in de parochiekerk van Wolvertem verstopt en het bleef er van 3 Juli tot 8 September. Dien dag, feest van O.L.Vrouw-Geboorte, was vastgesteld geworden voor de inwijding van de kapel. De oorlog had echter de bouwwerken vertraagd en alleen het koor stond onder dak. Toch zou amen den feestdag niet zonder meer laten voorbijgaan en pastoor De Munck droeg de Mis op tusschen de muren van de nieuwe kapel. Veel volk was er niet aanwezig op de plechtigheid, *«mits ieder stond op de vlucht voor de partijen»*, noteert pastoor De Munck.

De brave man en zijn parochianen was daarmee trouwens niet aan het einde van hun beproevingen, want geen twee jaar later schrijft de pastoor over de Engelsche voetknechten, die in Wolvertem lagen en over de Franschen, die in Assche en de Spanjolen die in Laken gelegerd waren.

De kapel van O.L.Vrouw Behoudenis der Kranken, met boven het beeld het wapen van de familie Turn en Taxis die de vergroting en de nieuwe bemeubeling van de kapel bekostigde.

Spijts alle vertraging echter is de kapel voltooid geraakt zooals ze er thans nog staat, groot en ruim verscholen tusschen de hoornen.

Wel loopt de nieuwe autobaan Brussel-Antwerpen over Boom er vlak naast, maar beschut door de dichte rijen hoornen behoudt de kapel om zich heen haar oude atmosfeer van ingetogenheid en peiselijke stilte, die het hart tot bidden en vertrouwen stemt.

Van het dorp uit voert een heerlijke wandeling naar de kapel. Een eind langs de Molenbeek eerst, dan over een veldweg dwars door het akkerland, en eindelijk door de statige oude dreven van het kasteel, die, zeggen de kronijken, rond 1700 werden aangelegd doorheen de bosschen, die kort voordien nog met wolven waren bevolkt. Aan deze wolven ten andere zou Wolvertem zijn naam hebben ontleend.

In die aristocratische dreven is men ook maar enkele stappen verwijderd van Impde, een van de vijf parochies van Wolvertem.

Nabij de kerk vindt men er de Molenbeek terug. Hier op haar oevers bood het 3^e jagers te voet op 24 Augustus 1914 weerstand aan de oprukkende Duitse troepen. Aan den voet van een hoogen boom, die in de beek zelf schijnt te wortelen, prijkt een bescheiden arduinen zerk, die het aandenken aan het wapenfeit bestendigt.

Wanneer wij het zagen, dien stillen herfstnanoen, was het overvloedig versierd met witte en zalmkleurige zwaardlelies.

«Van zoodra de eerste paaschlelies bloeien tot de laatste chrysanten zijn vergaan», vertelde ons een voorbijganger, «brengen dezelfde trouwe handen die bloemenhulde aan de jagers.»

Het hoofdaltaar in de kapel van O.L.Vrouw.

Eeuwen voor den wereldoorlog reeds was Wolvertem een eerste maal door het oorlogsgeweld geteisterd geworden, namelijk in 1689, toen het dorp werd platgebrand door de Fransche legerbenden.

Jarenlang zouden de vreemde troepen en voornamelijk de Fransche blijven wegen op dit gedeelte van Brabant, zooals blijkt uit de hooger aangehaalde bijzonderheden over den bewogen bouw van de O.L.Vrouwkapel in Hoog-Eussel. En ook tijdens den wereldoorlog werd het dorp geteisterd. Huizen werden geplunderd en vernield en vijf burgers om het leven gebracht.

Al die beroeringen is Wolvertem te boven gekomen, en thans ligt het daar rustig en vreedzaam rond zijn vijf kerken, tusschen de akkers en bosschen van de West-Brabantsche vlakke.

M.V.d.B.

Een degelijke werking van onze VZW garanderen, het kost allemaal handenvol geld.
En het lidgeld alleen dekt deze kosten natuurlijk niet.
Daarom zijn we onze sponsors, die ons financieel en logistiek willen steunen, zeer erkentelijk.

**Interesse om ons gezamenlijk erfgoed ook een hart onder de riem te steken?
Of gewoon te tonen dat je de doelstelling van onze kring een warm hart toedraagt?
Neem dan gerust contact op met ons via erfgoedberla@live.com**

Als sponsor word je een heel jaar lang op onze website, in al onze publicaties en in al onze nieuwsbrieven en flyers vermeld. En die hebben momenteel een oplage hebben van meer dan 1300 emailadressen.

Bijkomend worden er tot 300 papieren exemplaren van dit alles bij vrije beroepen, rusthuizen, culturele centra, in het gemeentehuis en bibliotheek enz. verspreid.

Vanaf een sponsoring van € 100 is de sponsor vrij om een banner of een reclamebord op een van onze jaarlijkse evenementen te zetten. We vragen wel dat de sponsor dan zelf instaat voor de aanlevering en de plaatsing. En ter info: tijdens het jongste evenement - de opendeurdag van het "oud-gemeentehuis van Wolvertem" - waren er maar **liefst 600 bezoekers!**

Als kers op de taart wordt bij sponsoring de opmaak gratis door onze graficus gedaan, eventueel wordt er ook een rechtstreekse doorklikmogelijkheid of QR naar jouw eigen website voorzien.

We leveren natuurlijk een betalingsattest af dat je voor inbreng in de algemene onkosten van jouw bedrijf kan gebruiken.

Jan, Dirk, Hedwig
Het Berla-sponsorteam.

**SPONSORS
GEZOCHT**

Bezoek onze Facebook pagina,
je vindt ze op <https://www.facebook.com/erfgoedberla>

facebook

DAKWERKEN LANIN W.

Begonialaan 10
1853 Strombeek-Bever

email: willem.lanin@skynet.be
Tel./Fax: 02 267 83 06

M timaya

BROOD EN BANKETBAKKERIJ

Hoogstraat 87 - 1861 Wolvertem
02 310 55 68 - bartdenbakker@timaya.be

Café OSSEL-STAR

Bij Nico & Sofie
Kasteelstraat 12
1785 OSSEL (Brussegem)
052 57 01 60

Openingsuren:
Ma-zat vanaf 10u
Zondag vanaf 8u (Periode April - September)
Zondag vanaf 8u30 (Periode Oktober - Maart)
GESLOTEN op woensdag

Banden Roelants
Merchtemsesteenweg 154
1861 Wolvertem (Meise)
Tel: +32 (0)2 269 11 99
Fax: +32 (0)2 269 62 11
E-mail: info@bandenroelants.be

Aanbevolen door
leasingmaatschappijen

keuken open van 12u tot 22u
dinsdag en woensdag gesloten - open op feestdagen

Brusselsesteenweg 48 - 1860 Meise - 02 269 70 04

Mechelen. Hof van Palermo (15de eeuw). Voormalige residentie van Jan II Carondelet, raadsheer van de Grote Raad van Mechelen. Project in uitvoering 2016.

- Bouwhistorisch onderzoek
- Materiaaltechnisch onderzoek
- Diagnostisch onderzoek
- Restauratiebestekken
- Waardestellingen
- Beheersplannen
- CHE rapporten
- Laboanalyses
- Georadar
- Dendrochronologie
- 3D scanning

Johan Grootaers

ERFGOED EXPERTISE

Johan Grootaers Erfgoedexpertise comm. v.
Fonteinstraat 38, B-3050 Oud-Heverlee
www.johangrootaers-erfgoedexpertise.be
e-mail: monumentae@gmail.com • Tel. 0492 65 64 38

Meditation is not escaping from life, it is escaping into life OSHO

Uit sympathie

Lid van de Raad van Bestuur Berla

Wilgenlaan 17 bus1
1861 Wolvertem (Meise)

Tel: 02/269.91.02

E-mail: van.ossel.keukens@telenet.be

www.vanosselkeukens.be

**Bij S-Line Fitness werken we met een uitrusting van de hoogste en beste kwaliteit.
We helpen je om je doel te bereiken naar een gezonde en fitte levensstijl.**

BRENG ONS EEN BEZOEKJE

S-Line Fitness
Brusselsesteenweg 58b
1860 Meise

Tel: +32 470 93 92 72

Email: info@slinefitness.be

Maandag	16:00 - 22:00
Di-Wo-Do-Vr	07:00 - 14:00 16:00 - 22:00
Zaterdag - Zondag	09:00 - 16:00
Feestdagen	09:00 - 14:00

Uw KBC-Verzekeringsagent, altijd een stapje voor

Vestiging Wolvertem

VEILINGLAAN 12 - 1861 WOLVERTEM
T.+ 32 2 269 33 02

wim.van.campenhout@verz.kbc.be
<https://www.kbcagent.be/zvc>

Vestiging Londerzeel

MECHELSESTRAAT 20 - 1840 LONDERZEEL
T.+ 32 52 30 33 58

wim.van.campenhout@verz.kbc.be
<https://www.kbcagent.be/zvc>

4 redenen om klant te zijn bij KBC

Kies de zichtrekening die het best bij je past

Van gratis tot heel veel extra's. Open nu online en je krijgt dadelijk je rekeningnummer.

Simuleer je hypothecaire lening

Bereken in 2 minuten hoeveel je woonkrediet of hypothecaire lening kost.

Advies nodig? Op kantoor en...bij je thuis

Advies nodig en geen tijd om naar je kantoor te gaan? Met (video) chat staan onze experts voor je klaar tot 22 uur en op zaterdag tot 17 uur!

Wat is KBC Mobile?

Dé referentie in de banksector. Al meer dan een 600.000 klanten gebruiken KBC Mobile voor hun banktransacties. Download KBC Mobile nu!

KBC BANK MEISE

BRUSSELSESTEENWEG 19 - 1860 MEISE

Tel: + 32 2 272 72 00

Fax: 02 272 72 01

meise1@kbc.be

Maandag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Dinsdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Woensdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Donderdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Vrijdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak

Ontdek het volledige aanbod

[Betalen en zelf bankieren](#)

[Spaarproducten](#)

[Pensioensparen](#)

[Beleggingsproducten](#)

[Lenen](#)

[Verzekeren](#)